

บทที่ ๑

หลักการส่งกำลังบำรุง

ตอนที่ ๑ กล่าวทั่วไป

๑ - ๑. การปฏิบัติการทางทหาร

ก. การปฏิบัติการทางทหาร แบ่งได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ๓ ประเภท คือ การรบ(Combat) การสนับสนุนการรบ (Combat Support) และการสนับสนุนการช่วยรบ(Combat Service Support).

ข. การรบ คือ การปฏิบัติการที่เป็นการเข้าต่อสู้กับข้าศึกโดยตรง ซึ่งจะดำเนินการโดย ทหารราบ ทหารม้า และกำลังรบพิเศษ.

ค. การสนับสนุนการรบ คือ การปฏิบัติการที่กระทำเพื่อเพิ่มอำนาจกำลังรบให้มากยิ่งขึ้นซึ่งจะดำเนินการโดยทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง ทหารสื่อสาร หน่วยบินทหารบก และหน่วยทหารวิทยาศาสตร์.

ง. การสนับสนุนการช่วยรบ คือ การปฏิบัติการที่กระทำเพื่อให้การรบ และการสนับสนุนการรบ ดำเนินการได้โดยต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาอันยาวนาน การสนับสนุนการช่วยรรมมีกิจกรรมหลักอยู่ ๓ กิจกรรม คือ การส่งกำลังบำรุง (Logistics) การกำลังพล (Personnel) และการกิจการพลเรือน (Civil affairs) นอกเหนือจากกิจกรรมหลักดังกล่าวแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการช่วยรบอีกหลายกิจกรรมได้แก่ การจัดดินแดน การจัดหน่วยสนับสนุนการช่วยรบ การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง การติดต่อสื่อสารสำหรับการช่วยรบ การวางแผนสำหรับการช่วยรบ ฯลฯ

๑ - ๒. การจัดดินแดน

ก. การจัดดินแดน หมายถึง การกำหนดพื้นที่รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติการทางทหาร วัตถุประสงค์ของการจัดดินแดน ก็เพื่อแยกดินแดนออกจาก สนับสนุนการรบ หรือสนับสนุนทางการช่วยรบ การจัดดินแดนเป็นการมอบความรับผิดชอบให้หน่วยต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ทางการบังคับบัญชา, การส่งกำลังบำรุง และการระวังป้องกันพื้นที่รับผิดชอบนั้น

ข. การจัดดินแดนยามปกติ เป็นการแบ่งมอบความรับผิดชอบพื้นที่ให้กับหน่วยรองตามลำดับ เพื่อเป็นเครื่องประกันการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพทางธุรการ และส่งกำลังบำรุงในอันที่จะสนับสนุนหน่วยรบได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง.

ในยามปกติ กระทรวงกลาโหม ได้มอบความรับผิดชอบทางดินแดนให้แก่กองทัพบกซึ่งกองทัพบก ได้แบ่งมอบพื้นที่ของประเทศให้อยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพภาค, มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก

๑) กองทัพภาค มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา มณฑลทหารบก, จังหวัดทหารบก และหน่วยทหาร ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๒) มณฑลทหารบก มีหน้าที่บังคับบัญชา จังหวัดทหารบก และรับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อย, ระเบียบวินัยทหารภายนอกหน่วย, การระดมสรรพกำลัง, การสู้รบ การศาลทหาร, การเรือนจำ, การเกณฑ์ช่วยราชการทหาร, การอสังหาริมทรัพย์ และการสนับสนุนหน่วยทหารของกองทัพบกที่อยู่ในพื้นที่มณฑลทหารบก ตลอดจนปฏิบัติการกิจทั้งปวงที่ได้รับมอบ นอกจากนั้น ยังมีอำนาจสั่งราชการแก่ทหาร และหน่วยทหารที่อยู่ในเขตพื้นที่มณฑลทหารบก ในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหม

๓) จังหวัดทหารบกมีหน้าที่เช่นเดียวกับมณฑลทหารบก ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน

ค. การจัดดินแดนยามสงคราม เป็นการแบ่งมอบความรับผิดชอบพื้นที่ระหว่างหน่วยรบและหน่วยสนับสนุนการช่วยรบ เพื่อปลดเปลื้องความรับผิดชอบพื้นที่สำหรับหน่วยรบให้น้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็ให้มีพื้นที่ดำเนินกลยุทธ์อย่างเพียงพอ และเป็นการมอบความรับผิดชอบในการระวังป้องกันเขตหลัง ให้กับหน่วยสนับสนุนการช่วยรบ.

การจัดดินแดนยามสงคราม จะประกาศใช้พร้อมกับแผนป้องกันประเทศของกองทัพบกซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะกำหนดดังนี้.-

๑) เขตสงคราม หมายถึง พื้นที่ทางบก, ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับโดยตรงในการสงคราม เขตสงครามจะเล็กใหญ่ขึ้นกับขนาดของกรณีพิพาท

๒) ยุทธบริเวณ คือ ดินแดนส่วนหนึ่งของเขตสงครามที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการรบ การสนับสนุนการรบ และการสนับสนุนทางการช่วยรบ ซึ่งแบ่งออกเป็นเขตหน้าและเขตหลัง โดยเส้นแบ่งเขต

เมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะกำหนดพื้นที่ยุทธบริเวณขึ้น และจะแต่งตั้ง ผบ.ยุทธบริเวณ เพื่อรับผิดชอบในการปฏิบัติการยุทธ์ และการช่วยรบของหน่วยกำลังรบทุกเหล่าทัพทั่วยุทธบริเวณ

๓) เขตหน้า คือ พื้นที่ส่วนหนึ่งของยุทธบริเวณ นับตั้งแต่แนวหน้าสุดของกำลังทหารฝ่ายเราที่เผชิญหน้าข้าศึก ลึกลงมาจนถึงเส้นเขตหลังของกองทัพน้อย หรือกองทัพภาค เป็นพื้นที่สำหรับหน่วยรบใช้ดำเนินกลยุทธ์ มีหน่วยสนับสนุนการรบ และหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบตามความจำเป็น

ในเขตหน้า จะมีพื้นที่สนับสนุนทางการช่วยรบ 2 พื้นที่ คือ พื้นที่สนับสนุนของกองพล (Division Support Area) และพื้นที่ส่วนหลังของกองทัพน้อย (Corps rear Area)

เส้นเขตหลังของกองพล, กองทัพน้อย หรือกองทัพภาค จะกำหนดขึ้นให้ไกลไปข้างหน้าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการลดความรับผิดชอบเรื่องดินแดนของผู้บังคับบัญชาลงให้เหลือน้อยที่สุด แต่ในขณะเดียวกันจะต้องมีพื้นที่ดำเนินกลยุทธ์อย่างเพียงพอ

๔) เขตหลัง คือ พื้นที่ยุทธบริเวณที่เหลือทั้งหมดนับจากเส้นเขตหลังของเขตหน้า มาจนถึงเส้นเขตหลังของเขตหลัง หรือของยุทธบริเวณ ประกอบด้วย เส้นทางคมนาคม, ที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุง กำลังกองหนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้การสนับสนุนหน่วยในเขตหน้า บก.ยธบ.จะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อควบคุมทางด้านยุทธการ ต่อหน่วยทุกหน่วยในยุทธบริเวณ

๕) เส้นเขตหลัง คือ เส้นที่แบ่งความรับผิดชอบพื้นที่ระหว่างส่วนกำลังรบกับส่วนสนับสนุนทางการช่วยรบ

ก) หน่วยเหนือเป็นผู้กำหนดหรืออนุมัติเส้นเขตหลังของหน่วยรอง

(๑) ผบ.ยุทธบริเวณ จะเป็นผู้กำหนดเส้นเขตหลังของเขตหน้า

(๒) มทภ.หรือ มทน. จะเป็นผู้กำหนดเส้นเขตหลังของกองพล.

(๓) ผบ.พล. จะเป็นผู้กำหนดเส้นเขตหลังของกรมหรือพลน้อยหรือกรมผสม.

ข) เส้นเขตหลัง เป็นเครื่องกำหนดความลึกของพื้นที่ที่จะมอบให้หน่วยใดหน่วยหนึ่งรับผิดชอบในการบริหารดินแดนนั้น ๆ

ค) ที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุงของหน่วยอื่น โดยเฉพาะหน่วยเหนืออาจเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของหน่วยที่ได้รับมอบความรับผิดชอบในดินแดนนั้นก็ได้

ง) ข้อพิจารณาในการกำหนดเส้นเขตหลัง

(๑) กำหนดแล้วจะต้องมีพื้นที่เพียงพอแก่การดำเนินกลยุทธ์ และการจัดตั้งทางการช่วยรบต่าง ๆ

(๒) กำหนด ณ แนวภูมิประเทศที่สามารถพิสูจน์ทราบได้ง่าย เช่น แม่น้ำลำคลอง, ถนน, ทางรถไฟ ฯลฯ

(๓) กำหนดให้สัมพันธ์กับชายคมนาคมที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ในการเคลื่อนย้าย

(๔) เมื่อรุกคืบหน้าไป ควรพิจารณาเส้นเขตหลังใหม่โดยเลื่อนไปข้างหน้า เพื่อปลดปล่อยหน่วยให้พ้นจากความรับผิดชอบต่อดินแดนที่ไม่ต้องการ หรือเกินขีดความสามารถในการบริหารเสีย.

(๕) การกำหนดใหม่ หรือการเคลื่อนย้ายเส้นเขตหลังไปข้างหน้า จะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า และจะต้องจัดให้มีการลาดตระเวนร่วมกันก่อนที่จะโอนความรับผิดชอบ

๖) เขตภายใน คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตสงครามไม่กระทบกระเทือนจากการรบเป็นแหล่ง ทรัพยากร, โรงงาน และแหล่งผลิต สำหรับเป็นฐานส่งกำลังบำรุง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติในยุทธบริเวณ อย่างต่อเนื่อง.

ประสิทธิภาพของอาวุธสมัยใหม่ ทำให้ไม่มีพื้นที่ที่เรียกเป็นเขตภายในคงมีแต่ลักษณะงานของเขต ภายใน ซึ่งได้แก่พื้นที่เป็นแหล่งทรัพยากร, โรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งผลิตต่าง ๆ

แม้ว่าในบางครั้งจะไม่สามารถแยกพื้นที่เขตภายในออกจากพื้นที่ยุทธบริเวณได้ก็ตาม แต่งานส่ง กำลังบำรุงจำเป็นต้องแยกออกจากกัน เนื่องจากลักษณะ และขอบเขตแตกต่างกัน ไม่ว่าจะตั้งเขตภายใน ขึ้นหรือไม่ก็ตาม กรมฝ่ายยุทธบริการจะต้องมีการเตรียมการให้สามารถเป็นฐานส่งกำลังบำรุงของ ทบ. และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของทบ.ได้อย่างต่อเนื่อง งานส่งกำลังบำรุงของเขตภายในจะมี ความสำคัญอย่างที่สุดต่อการสนับสนุนหน่วยในยุทธบริเวณ หรือต่อความสำเร็จภารกิจของ ทบ.

๑ - ๓. การจัดหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบ

เหล่าทหารในกองทัพบก อาจแยกเป็นพวกได้ ๒ พวก คือ

ก. เหล่าพลรบ หมายถึง เหล่าที่ทำการรบโดยตรง ได้แก่ ทหารราบ, ทหารม้า และเหล่าสนับสนุน การรบ เช่น ทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง เป็นต้น

ข. เหล่าบริการ หมายถึง เหล่าที่มีหน้าที่ทางการช่วยรบ แบ่งออกเป็นยุทธบริการ(Technical Services) และบริการอื่น ๆ (Other Services)

๑) สายยุทธบริการ เป็นหน่วยหลักที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงสำหรับ ทบ. ไทย ตาม พ.ร.ก.การแบ่งส่วนราชการของ ทบ.ปี ๒๕๑๓ แบ่ง กรมฝ่ายยุทธบริการออกเป็น ๙ สายงาน คือ พธ.ทบ., พบ., ขส.ทบ., สพ.ทบ., กข., ยย.ทบ., กส.ทบ., สส. และ วศ.ทบ.

๒) บริการอื่น ๆ รับผิดชอบในการบริการที่เกี่ยวกับการช่วยรบ ได้แก่ กรมสารบรรณทหารบก, กรมการสารวัตรทหารบก, กรมสวัสดิการทหารบก เป็นต้น.

โดยทั่วไปกองร้อย เป็นหน่วยหลักในการจัดหน่วยสนับสนุนการช่วยรบ โดยธรรมชาติกองร้อย เป็นหน่วยที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยมีขีดความสามารถทางธุรการ และทางการส่งกำลังบำรุงประจำ หน่วย ตามความจำเป็น กองร้อยเหล่านี้สามารถจัดส่วนต่าง ๆ ไปสนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ได้ในห้วงเวลา อันสั้น หน่วยแยก และชุดปฏิบัติการต่าง ๆ มีขีดความสามารถพิเศษตามต้องการ และรับการสนับสนุน ประจำหน่วยตามความจำเป็นจากหน่วยเหนือ ซึ่งหน่วยตนไปบรรจุ หรือไปขึ้นสมทบ หน่วยต่าง ๆ จะจัด ตามงานในหน้าที่ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะอยู่ในเขตหน้าหรือเขตหลังก็ตาม หน่วยกองบังคับการ ทำหน้าที่ เป็นส่วนบังคับบัญชา และควบคุมหน่วยที่บรรจุมอบและหน่วยสมทบต่าง ๆ ซึ่งได้

กำหนดขึ้นตามจำนวนที่ต้องการ และตามขีดความสามารถ อันจำเป็นเพื่อสนองสถานการณ์ทางการ ยุทธให้ได้ดีที่สุด.

๑ - ๔. การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง.

ก. พื้นที่ส่วนหลัง หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ภายในพื้นที่บังคับบัญชา ซึ่งหน้าที่สนับสนุน ทางการช่วยรบ ส่วนมากกระทำในพื้นที่นี้.

ข. การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง หมายถึง มาตรการต่าง ๆ ที่ดำเนินการก่อน ในระหว่างและภายหลัง การถูกโจมตี หรือเกิดอุบัติเหตุขึ้น ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลจากการกระทำของข้าศึก อุบัติเหตุอัน รุนแรงหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลังนับเป็นการประกันความปลอดภัยให้กับหน่วย สนับสนุนการรบ และหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบในยุทธบบริเวณให้พ้นจากการขัดขวางของข้าศึก การ พิทักษ์พื้นที่ส่วนหลังในยุทธบบริเวณมีกิจกรรมหลักอยู่ ๒ กิจกรรมคือ การปฏิบัติการรบในพื้นที่ส่วนหลัง และการควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่.

ค. การปฏิบัติการรบในพื้นที่ส่วนหลัง คือ การจัดกำลังเพื่อทำลายการโจมตีของข้าศึกเพื่อเป็น การลดความระส่ำระสายของการปฏิบัติการสนับสนุนทางการช่วยรบของฝ่ายเรา.

แบบของกำลังที่ใช้ปฏิบัติการรบจัดได้ ๓ แบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และ ขนาดของกำลังข้าศึก ได้แก่ กำลังป้องกันฐาน กำลัง สห.ที่รับผิดชอบในพื้นที่และกำลังรบทางยุทธวิธี ซึ่ง สามารถจะใช้หน่วยใดหน่วยหนึ่ง หรือรวมกำลังทั้ง ๓ แบบเข้าทำการพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลังก็ได้

ง. การควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ ประกอบด้วยมาตรการควบคุม ซึ่งกระทำก่อนระหว่าง หรือหลังการโจมตีของข้าศึก ด้วยกำลังรบในแบบ นิวเคลียร์ ชีวะ หรือเคมี ตลอดจนอุบัติเหตุขนาดใหญ่ หรือภัยพิบัติตามธรรมชาติ การดำเนินการใช้มาตรการควบคุมก็เพื่อจำกัดความเสียหายและฟื้นฟูพื้นที่ ป้องกันชีวิตบุคคล เก็บกู้เครื่องมือ และฟื้นฟูขีดความสามารถของหน่วยให้กลับปฏิบัติหน้าที่ได้เร็วที่สุด เท่าที่จะทำได้

ตอนที่ ๒ การส่งกำลังบำรุง

๑ - ๕. กล่าวทั่วไป

คำว่า "Logistics" มีรากศัพท์เดิมมาจากภาษากรีก หมายถึง ศิลปะการคำนวณที่แยกมาต่างหากจากวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งชาวกรีกใช้ในทฤษฎีเกี่ยวกับจำนวนเลข ในวิชาทหารนั้น คำ ๆ นี้ จะใช้เพื่อกำหนดหน้าที่ของฝ่ายเสนาธิการที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายหน่วยทหาร, การพักผ่อน และการส่งเสบียงอาหาร ทบ.สหรัฐ ฯ ได้นำคำนี้มาใช้ตั้งแต่ปี 1944 และได้มีวิวัฒนาการเกี่ยวกับความหมายของคำคำนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ก. ความหมายของการส่งกำลังบำรุง การส่งกำลังบำรุงเป็นงานสาขาหนึ่งของการช่วยรบ ซึ่งจะประกอบไปด้วยการวางแผน และการปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยเกี่ยวกับงานการช่วยรบ รวมทั้งกิจกรรมที่ปวงที่นอกเหนือไปจากการยุทธ์ อันได้แก่

๑) การกำหนดนโยบาย, การวางแผน, การวิจัยและพัฒนาการ, การทำงานประมาณในการส่งกำลังบำรุง

๒) การออกแบบและพัฒนา, การจัดหา, การเก็บรักษา, การแจกจ่าย, การเคลื่อนย้าย, การซ่อมบำรุง, การส่งกลับและการจำหน่ายยุทโธปกรณ์

๓) การเคลื่อนย้าย, การส่งกลับ และการรักษาพยาบาลกำลังพล

๔) การจัดหาหรือการก่อสร้าง, การซ่อมแซม, การดำเนินงานและการจัดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

๕) การจัดหาหรือจัดให้มีบริการต่าง ๆ

ข. วัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุง.

จากความหมายของการส่งกำลังบำรุง ในข้อ ก. จะเห็นว่า การส่งกำลังบำรุงนั้นมีความหมายมากมาย แต่ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นมีเพียงการสนับสนุนทุกวิถีทางเพื่อให้หน่วยรบสามารถทำการรบได้ชัยชนะในที่สุด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดสิ่งอุปกรณ์และบริการอย่างเพียงพอและทันเวลา ให้กับหน่วยรับการสนับสนุนตามที่หน่วยรับการสนับสนุนต้องการ

ค. ปัจจัยที่สำคัญในการส่งกำลังบำรุง.

การที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องมีการจัดงานส่งกำลังบำรุงที่ดีปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การส่งกำลังบำรุง เป็นไปด้วยดีประกอบด้วย.

๑) คน

๒) เงิน

๓) สิ่งอุปกรณ์

๔) ระบบที่เหมาะสม

ง. ขอบเขตของงานการส่งกำลังบำรุง.

จากวัตถุประสงค์ของการส่งกำลังบำรุง ดังกล่าวแล้ว จะพอสรุปให้เห็นภาพงานการส่งกำลังบำรุง ได้ดังนี้.-

- ๑) การส่งกำลัง (SUPPLY)
- ๒) การซ่อมบำรุง (MAINTENANCE)
- ๓) การขนส่ง (TRANSPORTATION)
- ๔) การบริการทางการแพทย์ (HEALTH SERVICE SUPPORT)
- ๕) การบริการอื่น ๆ (OTHER SERVICE)

๑ - ๗. การกำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ตามคำสั่งกองทัพบก ที่ ๔๘๗/๒๕๔๓ ลง ๓ ต.ค. ๔๓

๑ - ๘. ระบบการส่งกำลังบำรุงของ ทบ.ไทย.

ก. หลักการจัดตั้งระบบส่งกำลังบำรุงในยุทธบริเวณ

- ๑) กำหนดระดับสะสม สป.ไว้ให้น้อยที่สุด
- ๒) ใช้การขนย้ายทางอากาศให้น้อยที่สุด
- ๓) จัดให้มีการควบคุมการดำเนินงานอย่างเข้มงวด
- ๔) ให้มีการยกขนหรือเคลื่อนย้าย สป.ให้น้อยครั้งที่ที่สุด
- ๕) ให้มีที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุงน้อยที่สุด

๖) กระจายที่ตั้งและหน่วยส่งกำลังบำรุงออกไปให้มากที่สุด เท่าที่จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการควบคุมและการระวังป้องกัน

๗) ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก, สิ่งอุปกรณ์ และสาธารณูปโภคที่มีอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการตลอดจนยุทธโศปกรณ์ที่ยึดได้, กำลังพล, พลเรือน และเชลยศึก ให้มากที่สุด

- ๘) ประหยัดทรัพยากรให้มากที่สุด
- ๙) ใช้เส้นทางสำรองต่าง ๆ ให้มากที่สุด
- ๑๐) ใช้ชุดซ่อมบำรุงเคลื่อนที่ให้มากที่สุด

ข. การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงในการรบ.

การรบในปัจจุบัน สถานการณ์ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยปฏิบัติมีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่สูงขึ้น รวมทั้งอาวุธสนับสนุนต่าง ๆ ก็มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย ดังนั้น การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง ในแต่ละภารกิจทางยุทธวิธีจำเป็นต้องใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังนี้.-

๑) ใช้เครื่องมือขนส่งแบบรวมการให้มากที่สุด เช่น รวมเครื่องมือขนส่งในเขตหน้าและเขตหลังเข้าด้วยกัน เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนย้ายภารกิจใดภารกิจหนึ่งให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒) ลดการแบ่งมอบ สป.ของบางหน่วยลง เพื่อเตรียมระดับสะสมไว้สนับสนุนหน่วยที่ติดพันภารกิจสำคัญ เพื่อประกันความเพียงพอและต่อเนื่อง

๓) โยกย้ายหน่วยส่งกำลังบำรุงจากด้านที่สำคัญน้อยกว่าไปสนับสนุนด้านที่สำคัญ และเร่งด่วนสูงกว่า

๔) จัดวาง สป.ไว้ ณ ตำแหน่งที่เหมาะสมต่อการสนับสนุนของหน่วยแยก หรือหน่วยที่กำลังถอนตัว

๕) การจัดระเบียบและควบคุมการเคลื่อนย้าย สป.และหน่วยทหาร เพื่อการข้ามเครื่องกีดขวาง หรือช่องทางบังคับที่สำคัญ ๆ

๖) เพิ่มระดับการระวังป้องกันที่ตั้งทางการส่งกำลังบำรุง และเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ

๗) จัดทำ สป.ให้มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ เช่น แยกประเภทบรรจุหีบห่อ กองไว้เป็นสัดส่วน หรือบรรจุไว้ เพื่อให้สามารถสนับสนุน หรือเคลื่อนย้ายไปได้โดยไม่ชักช้า

๘) นำ สป.เช่น ยานพาหนะ จากหน่วยที่หมดประสิทธิภาพในการรบแล้วมาไว้ในสายงานส่งกำลังบำรุง เพื่อใช้ในการแจกจ่าย หรือทดแทนให้หน่วยอื่น รวมทั้งนำ สป.ที่ได้ผ่านการชำระล้างพิษจากการรบแล้ว ไว้ในสายงานการส่งกำลังบำรุง เพื่อแจกจ่ายต่อไป

๙) จัดหา สป.ในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

๑๐) กำหนดความเร่งด่วนในการสนับสนุนทางการขนส่ง

ค. การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพก.

หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพก ได้แก่ กรมฝ่ายเสนาธิการ, กรมฝ่ายยุทธบริการ และกรมฝ่ายกิจการพิเศษบางหน่วย

๑) กรมฝ่ายเสนาธิการ

ก) กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก มีหน้าที่

(๑) วางแผน อำนวยการ กำหนดนโยบาย โครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุง

(๒) กำหนดนโยบาย ประสานงาน และกำกับการเกี่ยวกับความต้องการ การจัดหา สิ่งอุปกรณ์และยุทธโปกรณ์

(๓) ควบคุม และกำกับการเกี่ยวกับการเก็บรักษา การแจกจ่าย จำหน่ายการรักษาพยาบาล การส่งกลับ การขนส่ง และบริการทางการส่งกำลังบำรุง

(๔) จัดการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

(๕) ประสานงาน ควบคุม และกำกับดูแลฝ่ายยุทธบริการในการกำหนดภารกิจ การจัดระเบียบปฏิบัติ การดำเนินการกำลังพล การฝึกศึกษาวิชาการส่งกำลังบำรุง การงบประมาณ การวิจัย และพัฒนาการรวมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับธุรการและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

ข) กรมข่าวทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุงในเรื่องการกำหนดความต้องการ และควบคุมการแจกจ่ายแผนที่ทหาร และภาพถ่ายทางอากาศ

๒) กรมฝ่ายยุทธบริการ

กรมฝ่ายยุทธบริการ ของกองทัพบก มี ๙ สาย คือ กรมสรรพาวุธทหารบก, กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก, กรมการทหารสื่อสาร, กรมแพทย์ทหารบก, กรมพลธิการทหารบก, กรมการทหารช่าง, กรมยุทธโยธาทหารบก, กรมการขนส่งทหารบก, กรมการสัตว์ทหารบก

กรมฝ่ายยุทธบริการทั้ง ๙ สายมีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการผลิต จัดหา ส่งกำลัง ซ่อมบำรุงและบริการเกี่ยวกับกิจการ และสิ่งอุปกรณ์ในความรับผิดชอบของตน.

๓) กรมฝ่ายกิจการพิเศษ

กรมฝ่ายกิจการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับกิจการส่งกำลังบำรุง ได้แก่ กรมสารบรรณทหารบก กรมสวัสดิการทหารบก กรมการกำลังสำรองทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารบก.

ก) กรมสารบรรณทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การจัดหาและการแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ที่กองทัพบกกำหนด

ข) กรมสวัสดิการทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การจัดหาและแจกจ่าย เครื่องกีฬา เครื่องประกอบการเล่นกีฬา และเครื่องดนตรี

ค) กรมการกำลังสำรองทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ จัดหาและแจกจ่ายแบบพิมพ์หนังสือสำคัญสายงานสวัสดิ

ง) กรมยุทธศึกษาทหารบก เกี่ยวข้องในการส่งกำลังบำรุง คือ การกำหนดความต้องการ การจัดหา การผลิต การแจกจ่าย เอกสาร ตำรา และคู่มือการฝึกของกองทัพบกตลอดจนกิจการคลังตำรา

จ. การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพบกในยามสงคราม

๑) เมื่อได้มีการจัดตั้งยุทธบริเวณ กำหนดเขตหน้าและเขตหลังขึ้น กองทัพบกจะจัดตั้ง กองบัญชาการกองทัพบกสนาม (ทบ.สนาม) เพื่อควบคุมบังคับบัญชากำลังกองทัพบกทั้งสิ้นที่ปฏิบัติการ อยู่ในยุทธบริเวณโดยมีแม่ทัพกองทัพบกสนามเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการยุทธบริเวณ

๒) กองบัญชาการกองทัพภาค กรม ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ ดังนี้

ก) กองบัญชาการ

ข) กองทัพภาค (กองทัพน้อย)

ค) กองบัญชาการส่งกำลังบำรุงกองทัพภาค (บช.กบ.ทบ.)

ง) หน่วยทหารอื่น ๆ ตามความจำเป็น

๓) กองบัญชาการส่งกำลังบำรุงกองทัพภาค (บช.กบ.ทบ.) รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่หน่วยทหารของกองทัพภาคทั้งสิ้นที่อยู่ในยุทธภพบริเวณ

๑. การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาค.

หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาคได้แก่ กองบัญชาการช่วยรบ มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก.

๑) กองบัญชาการช่วยรบ ทำหน้าที่สนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงแก่หน่วยในอัตราของกองทัพภาค รวมทั้งหน่วยที่บรรจุมอบหรือขึ้นสมทบและหน่วยอื่น ๆ ตามที่ ทบ.กำหนด

๒) มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่ตนเองและแก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องการเคลื่อนย้ายและการขนส่งสิ่งอุปโภคบริโภค ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน การก่อสร้าง การซ่อมแซม ตกแต่งอาคารสถานที่ การติดตั้งและซ่อมสิ่งอำนวยความสะดวก การรักษาพยาบาลและการส่งกลับ และเป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ

๒. การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองพล.

ในระดับกองพล จะมีการจัดหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงเป็น 2 แบบคือ

๑) แบบสายยุทธบริการ กองพลมาตรฐาน หรือกองพลทั่วไป จะมีการจัดในลักษณะนี้คือมีหน่วยของสายยุทธบริการ ๕ สายได้แก่ กอง สพบ., กอง พธ., พัน ส., พัน ช.และ พัน สร.ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปโภคบริโภคที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

๒) แบบกรมสนับสนุน กองพลทหารราบเบา (พล.ร.๙) จะมีกรมสนับสนุนเป็นหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง การจัดหน่วยของกรม สน.จะจัดตามลักษณะงาน

๓. การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในหน่วยระดับต่ำกว่ากองพลลงมา

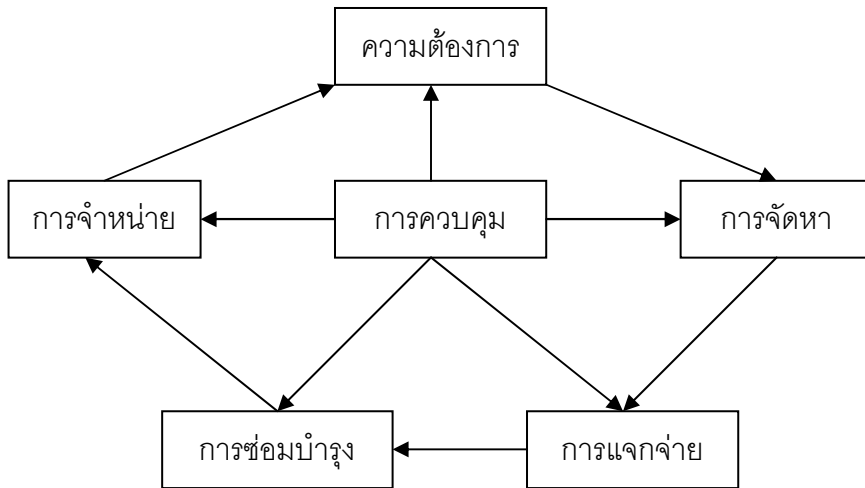
ในระดับต่ำกว่ากองพลลงมา จะไม่มีการจัดหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงแยกให้เห็นอย่างเด่นชัด หน่วยและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงจะปะปนอยู่กับหน่วยกำลังรบ เช่น มว.สื่อสาร หมู่กระสุน หมู่เสนารักษ์ นายทหารส่งกำลัง นายสิบ-สุทกรรม เป็นต้น

ตอนที่ ๓ การส่งกำลัง

๑ - ๙. กล่าวทั่วไป

ก. การส่งกำลัง หมายถึง การปฏิบัติการในเรื่อง ความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย และการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว

ข. วงรอบการส่งกำลัง หมายถึง การปฏิบัติการต่อสิ่งอุปกรณ์ตามลำดับขั้นตอน คือ การกำหนดความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง และการจำหน่าย ซึ่งการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามวงรอบทั้ง ๕ งานนี้ จะต้องมีการควบคุมทุกขั้นตอนการปฏิบัติ

จากภาพวงรอบการส่งกำลังจะหมุนไปเป็นลำดับ จากความต้องการ, การจัดหา, การแจกจ่าย, การซ่อมบำรุง, การจำหน่าย ไม่มีการหมุนย้อนกลับทาง ส่วนการควบคุมนั้นอยู่ตรงกลาง คือคุมทุกขั้นตอน

วงรอบการส่งกำลังดังกล่าว จะเริ่มต้น ณ จุดใดก็ได้ แต่โดยธรรมดาแล้วความต้องการมักจะเป็นจุดเริ่มต้นของการส่งกำลัง ความต้องการจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีความขาดแคลนความขาดแคลนในที่นี้หมายถึง ไม่มีหรือมีไม่พอ เมื่อเกิดความขาดแคลนก็จะต้องมีการกำหนดความต้องการ หรือคำนวณความต้องการเพื่อการจัดหา เมื่อจัดหาเสร็จแล้วสิ่งอุปกรณ์ก็จะเข้ามาสู่ระบบการแจกจ่าย คำว่า "การแจกจ่าย" หมายถึง การรับ, การเก็บรักษา, การจ่ายและการส่งสิ่งอุปกรณ์ ดังนั้น หลังจากการจัดหา ก็จะมีการรับสิ่งอุปกรณ์เข้ามาเก็บรักษาในคลังแล้วก็จ่ายให้แก่หน่วยใช้ การที่สิ่งอุปกรณ์จะไปถึงหน่วยใช้ ก็จะต้องมีการขนส่ง เมื่อสิ่งอุปกรณ์เข้าไปอยู่ในครอบครองของหน่วยใช้ ก็จะต้องมีการซ่อมบำรุง ความหมายของคำว่า "การซ่อมบำรุง" นั้น มีความหมายเป็นสองนัย กล่าวคือ นัยแรก เป็นการปรนนิบัติบำรุงสิ่งอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ไม่ชำรุด นัยที่สอง เมื่อสิ่งอุปกรณ์ชำรุดก็ต้องทำ

ให้กลับคืนสู่สภาพที่ใช้การได้ ถ้าทำให้คืนสู่สภาพที่ใช้การไม่ได้ ก็ต้องขจัดออกไปจากระบบนั้นคือการจำหน่าย เมื่อมีการจำหน่ายก็จะทำให้เกิดความขาดแคลนขึ้นอีกหมุนเป็นวงรอบเช่นนี้ตลอดไป.

๑ - ๑๐. ความต้องการ.

ก. ความต้องการ หมายถึง การกำหนดหรือการเสนอ หรือคำขอในเรื่องสิ่งอุปกรณ์ตามจำนวน และในเวลาที่ยังไว้ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งความต้องการนี้แบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ความต้องการขั้นต้น ความต้องการทดแทน ความต้องการเพื่อรักษาระดับส่งกำลัง และความต้องการตามโครงการ.

ข. ความต้องการขั้นต้น ได้แก่ ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่ทหารหรือหน่วยต้องการมีไว้เพื่อการปฏิบัติการกิจของตน ซึ่งสิ่งอุปกรณ์นั้น ๆ ยังไม่เคยได้รับมาก่อน และเป็นความต้องการสิ่งอุปกรณ์ในกรณีดังต่อไปนี้.

๑) การรับทหารเข้าประจำการใหม่

๒) การจัดตั้งหน่วยใหม่

๓) การกำหนดมาตรฐานสิ่งอุปกรณ์ใหม่

๔) การเพิ่มจำนวน และรายการเนื่องจากการแก้อัตรา

๕) รายการที่ได้รับอนุมัติให้จ่ายครั้งแรกแก่หน่วยที่ยังไม่ได้รับอนุมัติอัตรา

๖) รายการที่ได้รับอนุมัติให้จ่ายครั้งแรก ซึ่งเกินจำนวนจากอัตรา

๗) การอนุมัติจ่ายสิ่งอุปกรณ์ใหม่ เพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์เดิมที่ยังใช้ราชการได้ซึ่งได้รับคืนจากหน่วยทหาร

๘) การจ่ายครั้งแรกให้แก่หน่วยนอกกองทัพตามคำสั่งกองทัพบก

ค. ความต้องการทดแทน ได้แก่ ความต้องการเพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์ที่หน่วยใช้เคยได้รับมาแล้ว และเป็นความต้องการสิ่งอุปกรณ์ในกรณีดังต่อไปนี้.

๑) เพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์ที่หมดเปลืองไปหรือชำรุด เนื่องจากการใช้และรวมทั้งขึ้นส่วนซ่อมที่ชำรุดด้วย

๒) เพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์ที่ถูกละทิ้ง ทำลาย ชำรุดทำให้เสียหาย โจรกรรม หรือเสียหายโดยเหตุอื่น ๆ

๓) เพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์ที่อยู่ในระหว่างการซ่อมบำรุงโดยใช้ สิ่งอุปกรณ์สำรองเพื่อการซ่อมบำรุง

ง. ความต้องการเพื่อรักษาระดับส่งกำลัง ได้แก่ ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่หน่วยส่งกำลัง ต้องการเพิ่มเติมให้เต็มระดับส่งกำลัง คือ

๑) ระดับปลอดภัย

๒) ระดับปฏิบัติการหรือวงรอบการจัดหา

๓) เวลาในการเบิกและจัดส่งหรือเวลาล่วงหน้าในการจัดหา

จ. ความต้องการตามโครงการ หมายถึง ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่นอกเหนือไปจากความต้องการตามปกติ เพื่อสนับสนุนโครงการหรือการปฏิบัติการพิเศษตามแผน และวัตถุประสงค์ของกองทัพบก เช่น สิ่งอุปกรณ์ประเภท 4 โครงการจัดตั้งหน่วยใหม่ และโครงการระดมสรรพกำลัง เป็นต้น

ฉ. การเสนอความต้องการ.

๑) สิ่งอุปกรณ์ตามอัตรา ตามระดับส่งกำลัง หรือตามโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วกรมฝ่ายยุทธบริการหรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษที่รับผิดชอบเป็นผู้รวบรวมความต้องการสิ่งอุปกรณ์เสนอไปยังกรมส่งกำลังบำรุงทหารบกตามที่กองทัพบกกำหนด

๒) สิ่งอุปกรณ์นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วในข้อ 1 หน่วยใช้เสนอความต้องการไปตามสายการส่งกำลัง จนถึงกรมฝ่ายยุทธบริการหรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษที่รับผิดชอบ กรมฝ่ายยุทธบริการหรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษรวบรวมความต้องการแล้วเสนอไปยังกรมส่งกำลังบำรุงทหารบกตามที่กองทัพบกกำหนด

ช. ขั้นตอนการจัดทำบัญชีความต้องการและแผนจัดหาประจำปี

กรมฝ่ายยุทธบริการต่าง ๆ และกรมฝ่ายกิจการพิเศษที่รับผิดชอบเป็นผู้เสนอความต้องการสิ่งอุปกรณ์รายการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน โดยการคำนวณความต้องการต่าง ๆ แล้วทำบัญชีความต้องการตามแบบที่ ทบ.กำหนด โดยจัดแยกความต้องการที่คำนวณได้เข้าไว้เป็นงานตามบัญชีความต้องการที่ ทบ.กำหนด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๖ งาน คืองานวิจัยพัฒนาและทดสอบ, งานจัดหา สป. เพื่อแจกจ่าย, งานเก็บรักษาและแจกจ่าย, งานซ่อมบำรุง/งานผลิต และงานบริการอื่น ๆ เมื่อจัดความต้องการที่คำนวณได้เข้าไปในงานต่างๆ แล้ว ขั้นต่อไปจะต้องพิจารณาความเร่งด่วนของความต้องการเพื่อสะดวกต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของคณะอนุกรรมการ จสภ.ทบ.โดยแบ่งความต้องการออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นความต้องการภายในวงเงินที่คาดว่าจะได้รับการจัดสรร โดยถือวงเงินที่ได้รับในปีที่ผ่านมาเป็นหลัก ส่วนที่เกินกว่าวงเงินที่คาดว่าจะได้รับการจัดสรรไว้ในส่วนที่ ๒ หลักการพิจารณาความเร่งด่วนให้ถือว่าความต้องการในการทรงชีพเป็นความเร่งด่วนอันดับหนึ่ง และความต้องการทดแทน ย่อมมีความเร่งด่วนสูงกว่าการจัดหาใหม่.

เมื่อกรมฝ่ายยุทธบริการ และกรมฝ่ายกิจการพิเศษ ที่รับผิดชอบทำบัญชีความต้องการเสร็จแล้วก็จะเสนอบัญชีความต้องการให้ กบ.ทบ.ตรวจสอบ ซึ่ง กบ.ทบ.จะตรวจสอบในเรื่องต่อไปนี้.-

- การคำนวณความต้องการต่าง ๆ ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่
- การจัดลำดับความเร่งด่วนของความต้องการ เหมาะสมหรือไม่
- ราคาหน่วยละเหมาะสมหรือไม่ และราคารวมถูกต้องหรือไม่
- หลักการจัดหาถูกต้องหรือไม่
- หมวดเงินงบประมาณเงินถูกต้องหรือไม่

ในการเสนอความต้องการไปให้ กบ.ทบ.ตรวจสอบนี้ จะต้องเสนอข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณความต้องการไปให้ กบ.ทบ.พิจารณาด้วย และในการตรวจสอบ กบ.ทบ.อาจเชิญผู้แทนหน่วยที่เกี่ยวข้องไปร่วมตรวจสอบด้วย ซึ่งกรมฝ่ายยุทธบริการจะต้องเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมที่จะชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบของ กบ.ทบ.และผู้แทนหน่วยที่เกี่ยวข้องได้เมื่อต้องการ

เมื่อ กบ.ทบ.ตรวจสอบความต้องการของกรมฝ่ายยุทธบริการเสร็จแล้ว และกรมฝ่ายยุทธบริการได้จัดการแก้ไขให้เป็นไปตามผลการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว กบ.ทบ.จะสรุปเรื่องนำเสนอ ผบ.ทบ.เพื่อขออนุมัติให้ใช้ความต้องการ เมื่อ ผบ.ทบ.อนุมัติแล้ว กบ.ทบ.จะสำเนาแจกจ่ายให้คณะกรรมการ จสท. เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ต่อไป

คณะกรรมการจัดสรรงบประมาณ ทบ.จะประชุมพิจารณาจัดสรร ฯ ปีละครั้งก่อนถึงปีงบประมาณ เมื่อพิจารณาเสร็จคณะกรรมการจะสรุปนำเสนอ ผบ.ทบ.ขออนุมัติจัดสรรงบประมาณให้หน่วยต่าง ๆ ตามที่ได้ประชุมพิจารณาแล้ว เมื่อ ผบ.ทบ.อนุมัติการ จสท.ของคณะกรรมการ จสท.แล้ว กรมฝ่ายยุทธบริการ ก็จะกำหนดจัดตามผลการจัดสรรงบประมาณ เสนอไปยัง กบ.ทบ.เพื่อขออนุมัติแผนจัดหาไว้เป็นหลักฐานในการดำเนินการจัดหาต่อไป เมื่อ ผบ.ทบ.อนุมัติแผนจัดหาแล้ว กบ.ทบ.ก็จะสำเนาแผนจัดหาแจกจ่ายหน่วยเกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑ - ๑๑. การจัดหา.

ก. การจัดหา หรือกรรมวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการต่าง ๆ ในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมาย.

ข. งานของการจัดหา ในการดำเนินกรรมวิธีเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการมีงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๑) การกำหนดแบบสิ่งอุปกรณ์
- ๒) การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์
- ๓) การกำหนดมาตรฐานสิ่งอุปกรณ์
- ๔) การกำหนดราคากลาง
- ๕) การกำหนดแบบสัญญา

- ๖) การทำสัญญา
- ๗) เงื่อนไขเกี่ยวกับการสงวนสิทธิ์ต่าง ๆ
- ๘) การปฏิบัติตามสัญญา
- ๙) การแก้ไขสัญญา
- ๑๐) การตรวจรับสิ่งอุปกรณ์
- ๑๑) ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเงิน
- ๑๒) ข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา

ค. แหล่งทรัพยากรในการจัดหา ได้แก่

- ๑) ภายในยุทธภพบริเวณ
- ๒) เขตภายใน
- ๓) จากยุทธภพบริเวณอื่น
- ๔) ประเทศพันธมิตร

ทางได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการภายในยุทธภพบริเวณจะสามารถกระทำได้โดยการจัดหาในท้องถิ่น การซ่อมคืนสภาพ/การเก็บซ่อม และจากยุทธโธปกรณ์ที่ยึดได้

ง. ทางได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการของ ทบ.ไทย

- ๑) การจัดหาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕
  - ก) การซื้อหรือการจ้าง กระทำได้ ๕ วิธีคือ วิธีตกลงราคา, วิธีสอบราคา, วิธีประกวดราคา, วิธีพิเศษ, วิธีกรณีพิเศษ
  - ข) การแลกเปลี่ยน
  - ค) การเช่า
  - ง) การจัดทำเอง
- ๒) การเกณฑ์ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ.๒๕๓๐
- ๓) การยึด โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๔๕๗
- ๔) การบริจาค
- ๕) การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- ๖) การจ้างและซื้อสำหรับงานวิจัยและพัฒนา และผลิตอาวุธโดยวิธีกรณีพิเศษ
- ๗) การจัดซื้อด้วยงบบัญชี
- ๘) การจัดซื้อด้วยระบบ FMS
- ๙) การจัดซื้อจากต่างประเทศในระบบรัฐต่อรัฐ
- ๑๐) การเบิก, การยืม และการโอน

๑ - ๑๒. การแจกจ่าย

ก. การแจกจ่าย หมายถึง การรับ, การเก็บรักษา, การจ่าย และการขนส่งอุปกรณ์ หรือการแจกจ่าย คือ การดำเนินการวิธีต่อสิ่งอุปกรณ์ที่ได้มาจนกระทั่งสิ่งอุปกรณ์นั้นถึงมือผู้ใช้หรือหน่วยใช้

ข. หลักมูลฐานของการแจกจ่าย.

๑) ระบบการแจกจ่ายต้องอ่อนตัวได้ ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

๒) สิ่งอุปกรณ์ต้องมีอยู่ในครอบครองอย่างเพียงพอ ที่จะทดแทนการใช้สิ้นเปลืองในแต่ละวัน ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการในวันต่อไป

๓) สิ่งอุปกรณ์ควรจะจัดวางไว้ ณ ตำแหน่งที่จะลดความล่าช้าลงได้ ในเมื่อเผชิญกับความ ต้องการที่จะแจกจ่าย

๔) ระบบการแจกจ่ายต้องทำให้การใช้การขนส่งที่มีอยู่บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และจะต้องบริหารจัดการขนส่งอันไม่จำเป็นและการยกขนซ้ำให้หมดสิ้นไป

๕) หน่วยแต่ละระดับควรมีสิ่งอุปกรณ์อยู่ในความควบคุมเท่าที่จำเป็น สำหรับทำให้บรรลุภารกิจได้เท่านั้น

ค. วิธีการแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์.

เพื่อให้สิ่งอุปกรณ์ถึงมือผู้ใช้หรือหน่วยใช้ ทั้งในยามปกติและยามสงครามจึงได้แบ่งวิธีการแจกจ่ายออกเป็น ๒ วิธี คือ

๑) การแจกจ่าย ณ ตำแหน่งกำลัง เป็นกรรมวิธีการแจกจ่าย สป.ของหน่วยจ่าย โดยให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยใช้นายานพาหนะไปรับ สป.จากหน่วยจ่าย ณ ตำแหน่งกำลังหรือตำบลจ่ายที่ให้การสนับสนุนแล้วนำไปแจกจ่ายอีกทอดหนึ่ง

๒) การแจกจ่าย ณ ที่ตั้งหน่วย (หรือจ่ายถึงหน่วย) เป็นกรรมวิธีการแจกจ่ายสป.โดยให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยจ่ายนำ สป.ขนส่งไปแจกจ่ายให้หน่วยใช้ถึงที่ตั้งหน่วยของหน่วยใช้นั้น ๆ หรืออาจจ่ายถึงผู้ใช้โดยตรงก็ได้

ง. การเก็บรักษา.

การเก็บรักษา คือ การดำเนินการวิธีต่อสิ่งอุปกรณ์หลังจากรับ สป.เข้ามาสู่ระบบจนถึง สป.ได้ถูกแจกจ่ายออกไป ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีงานที่จะต้องดำเนินการคือการแยก สป.เป็นประเภท, การเก็บไว้ ณ ตำแหน่งที่กำหนด รวมทั้งการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในการเก็บรักษาสิ่งอุปกรณ์ด้วย

การเก็บรักษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัย ๓ ประการคือ สถานที่, กำลังคนและเครื่องยกขนหรือเครื่องทุ่นแรง ซึ่งในยามสงครามปัจจัยทั้ง ๓ นี้ หาได้ไม่ใช่ง่ายนัก

วัตถุประสงค์ของการเก็บรักษา ก็คือ เก็บและป้องกันสิ่งอุปกรณ์ที่ได้รับเข้ามาจนกว่าจะถึงเวลาที่ต้องการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการระวังรักษาสิ่งอุปกรณ์เป็นอย่างดี และในเมื่อต้องการใช้ก็จะต้องมีจำนวนเพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ จะต้องวางแผนการเก็บรักษาสิ่งอุปกรณ์ที่ได้รับอยู่เสมอ จะต้องใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งแบบของพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาในปัจจุบัน มีดังนี้.-

๑) คลังเปิด หมายถึง พื้นที่เก็บรักษาที่จัดทำขึ้นกลางแจ้ง

ก) คลังเปิดพื้นเรียบ

ข) คลังเปิดไม่ปรับพื้น

๒) คลังปิด หมายถึง พื้นที่เก็บรักษาที่มีหลังคา ซึ่งคลังปิดนี้จะหมายรวมทั้งคลังทั่วไปและคลังเฉพาะ

ก) คลังทั่วไป

ข) คลังเก็บเย็น

ค) คลังเก็บเชื้อเพลิง

ง) คลังเก็บกระสุนบนดิน

จ) คลังเก็บกระสุนแบบ Igloo

ฉ) คลังเก็บป้องกันความชื้น

นอกจากจะแบ่งตามลักษณะหรือแบบของพื้นที่เก็บรักษาแล้วยังสามารถออกได้ตามประเภทของ สป.ที่เก็บรักษา, ตามภารกิจ, ตามที่ตั้ง และตามรูปการจัด

๓) คลังแบ่งประเภทตาม สป.ที่เก็บรักษา จะแบ่งได้เป็น คลัง สป.๑, คลังสป.๒, คลัง สป.๓, คลัง สป.๔ และ คลัง สป.๕

๔) คลังแบ่งประเภทตามภารกิจ ได้แก่ คลังเฉพาะ, คลังแจกจ่าย, คลังสำรอง

๕) คลังแบ่งประเภทตามที่ตั้ง ได้แก่ คลังกองบัญชาการช่วยรบ, คลังส่วนภูมิภาค

๖) คลังแบ่งประเภทตามรูปการจัด ได้แก่ คลังทั่วไป, คลังสายงาน และคลังสนาม

๑ - ๑๓. การจำหน่าย

ก. การจำหน่าย หมายถึง การตัดยอดสิ่งอุปกรณ์ออกไปจากความรับผิดชอบเนื่องจากสูญไป, สิ้นเปลืองไป (สป.สิ้นเปลือง), ชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมคืนสภาพได้อย่างคุ้มค่า, เสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้, สูญหาย, ตาย, เกินความต้องการ หรือล้าสมัยไม่ใช้ราชการต่อไป.

ข. สาเหตุของการจำหน่าย.

๑) ชำรุดตามสภาพ

- ๒) ขำรุดสุญหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ
- ๓) ขำรุดสุญหายจากการกระทำของบุคคล
  - ก) จากการกระทำของขำศึก
  - ข) จากอุบัติเหตุ
  - ค) จากการบกพร่องหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่

ค. การแบ่งประเภทสิ่งอุปกรณั้เพื่อการจำหน่าย.

- ๑) สป.สิ้นเปลือง.
  - ๒) สป.ถาวร แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ
    - ก) สป.ถาวรกำหนดอายุ
    - ข) สป.ถาวรไม่กำหนดอายุ
  - ๓) สป.มีชีวิต
  - ๔) ชิ้นส่วนซ่อม
- ง. สภาพของสิ่งอุปกรณั้ที่จำหน่าย
- ๑) สป.ใช้สิ้นเปลืองซึ่งใช้หมดไป
  - ๒) สป.ถาวรซึ่งหาย, ขำรุดซ่อมไม่คุ้มค่า, เสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้
  - ๓) สป.เกินต้องการ
  - ๔) สป.ล้าสมัย
  - ๕) ตาย

จ. วิธีการจำหน่าย (การดำเนินการต่อซาก) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้กำหนดวิธีการจำหน่ายไว้ ๔ วิธี คือ

- ๑) การขาย
- ๒) การแลกเปลี่ยน
- ๓) การโอน
- ๔) การแปรสภาพหรือทำลาย

ด. การจำหน่ายเป็นสุญ หมายถึง การจำหน่ายในกรณี สป.สูญไปโดยไม่ปรากฏตัวผู้รับผิดชอบ หรือมีตัวผู้รับผิดชอบแต่ไม่สามารถใช้ได้ หรือ สป.ที่จำหน่ายนั้นไม่สามารถขาย, แลกเปลี่ยน, โอน หรือแปรสภาพได้.

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจำหน่ายพัสดุเป็นสุญไว้ดังนี้.-

- ก) ถ้าพัสดุนั้น มีราคาซื้อหรือได้มารวมกันไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐.-บาท ให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ.

ข) ถ้าพัสดุนั้น มีราคาซื้อหรือได้มารวมกันเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐.-บาท ให้อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ.

๑ - ๑๔. การส่งกำลังของ ทบ.ไทย.

ก. การแบ่งประเภทสิ่งอุปกรณ์ ในปัจจุบัน ทบ.ไทยแบ่งสิ่งอุปกรณ์ออกเป็น ๕ ประเภท คือ.-

๑) สป.๑ ได้แก่ เสบียง (อาหาร) ที่ใช้บริโภคสำหรับคนและสัตว์.

๒) สป.๒ ได้แก่ สิ่งของที่จ่ายไว้ประจำหน่วยหรือประจำกาย ตามที่ ทบ.กำหนดไว้เป็นอัตราจ่ายให้แก่หน่วยทหาร โดยระบุไว้ใน อจย.หรือ อสอ.หรือบัญชีแบ่งมอบอื่น ๆ เช่น อาวุธ, ยานพาหนะ และวิทยุ เป็นต้น

๓) สป.๓ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันอุปกรณ์ ที่อยู่ในความรับผิดชอบทางการส่งกำลังของ พท.ทบ.ซึ่งใช้เกี่ยวกับยานยนต์, เครื่องจักรกล, เครื่องบิน, เครื่องให้แสงสว่าง และเครื่องให้ความร้อน เป็นต้น

๔) สป.๔ ได้แก่ สป.ที่ ทบ.มิได้กำหนดอัตราจ่ายให้แก่หน่วยเป็นประจำไว้แต่เป็น สป.ที่จะต้องจัดหาเป็นครั้งคราวเพื่อตอบสนองความต้องการแก่หน่วย ซึ่งเป็น สป.นอกอัตรา เช่น เครื่องแต่งกายพิเศษ, อาวุธพิเศษ, ยานพาหนะพิเศษ และวัสดุป้อนสนาม เป็นต้น

๕) สป.๕ ได้แก่ กระจุน, วัตถุระเบิด, วัตถุเคมี ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบทางการส่งกำลังของ สพ.ทบ.และ วศ.ทบ.เช่น กระจุน, ระเบิดขว้าง, ดินระเบิด เป็นต้น

สำหรับ สป.ชนิดอื่น ๆ ที่ ทบ.มิได้กำหนดรายการไว้ใน สป.ทั้ง ๕ ประเภทที่กล่าวแล้วนั้นให้ถือว่าเป็น สป.เบ็ดเตล็ด เช่น น้ำ, แผนที่, สิ่งของที่ยึดจากข้าศึก เป็นต้น

นอกจากการแบ่ง สป.ออกเป็น ๕ ประเภทแล้ว ทบ.ยังได้กำหนดความรับผิดชอบใน สป.ต่าง ๆ ให้แก่กรมฝ่ายยุทธบริการทั้ง ๙ สาย เป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้น จึงมีการแบ่ง สป.ออกเป็นประเภทตามความรับผิดชอบ ของกรมฝ่ายยุทธบริการอีกด้วย

ข. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๑ (สป.๑)

๑) สป.๑ หมายถึง เสบียง (อาหาร) ที่ใช้บริโภคสำหรับคนหรือสัตว์ที่ได้กำหนดเกณฑ์จ่ายไว้ตายตัวเป็นรายวัน โดยไม่คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะการต่าง ๆ และไม่เปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลแต่อย่างใด เสบียง(อาหารคน) ทาง ทบ.แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

ก) เสบียงประเภท ก.หมายถึง อาหารสดและแห้งทุกชนิด รวมถึงเครื่องปรุงตามส่วน สัมพันธ์ด้วย ปกติแล้วหน่วยใช้บริโภคตามรายการอาหารประจำวันหรือตามรอบเสบียงกำหนด ซึ่ง

เสปียงประเภทนี้ ก่อนการรับประทานจะต้องทำการหุงต้มและปรุงแต่งเสียก่อน และเป็นเสปียงประเภทที่เสปียงง่าย หากจะเก็บอาหารสดให้นานวันก็จะต้องเก็บไว้ในที่เก็บเย็น เช่น เนื้อสด, ผักสด, ไข่สด, ปลาสด เป็นต้น

ข) เสปียงประเภท ข.หมายถึง อาหารประเภทเครื่องกระป๋อง หรืออาจบรรจุในภาชนะอื่นใดทำนองเดียวกันนี้ เสปียงประเภทนี้ สามารถเก็บไว้ในอุณหภูมิปกติและเสปียงากก่อนรับประทาน อาจต้องอุ่นให้ร้อน หรือปรุงแต่งรสตามต้องการได้

ค) เสปียงประเภท ค.หมายถึง อาหารสำเร็จรูปบรรจุในภาชนะที่เหมาะสมหรืออาจเป็นเสปียงชุด รับประทานได้ทันที โดยไม่ต้องหุงต้มหรือปรุงแต่งใด ๆ อีก เสปียงประเภทนี้รับประทานประทังชีวิตในกรณีฉุกเฉิน หรือเมื่อไม่สามารถประกอบเลี้ยงด้วยเสปียงอื่น ๆ ได้

ง) เสปียงประเภท ง. หมายถึง อาหารที่ใช้บริโภคสำหรับคนไข้หรือผู้ป่วยเจ็บ เพื่อชูกำลังคนไข้หรือให้ย่อยง่าย เช่น อาหารอ่อน, นม, เนย และน้ำผลไม้ เป็นต้น

จ) เสปียงเสริมเบ็ดเตล็ด หมายถึง รายการสิ่งของจำเป็นต่อความสะดวกสบาย และอำนวยความสะดวกต่อชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น ของใช้สอยส่วนบุคคล, แปรงสีฟัน, ยาสีฟัน, สบู่, ไม้ขีดไฟ, บุหรี่ และลูกกวาด เป็นต้น.

๒) การเบิกจ่าย สป.๑

ก) การร้องขอหรือเบิกเสปียงประเภท ก.สำหรับเสปียงประเภท ก.นั้นหน่วยใช้ไม่ต้องดำเนินการเบิก เพียงแต่แจ้งยอดกำลังพลไปยังหน่วยให้การสนับสนุนเท่านั้นหน่วยสนับสนุนจะเป็นผู้ดำเนินการให้เอง โดยการยึดถือยอดกำลังพลประจำวันของหน่วยใช้นั้น ๆ เป็นเกณฑ์การจ่ายให้ตามวงรอบเสปียงที่กำหนด

ข) การร้องขอเสปียงประเภท ข.และเสปียงประเภท ค. ผบ.หน่วยใช้จะต้องดำเนินการตามระเบียบ โดยให้หน่วยใช้ระดับกองร้อยเป็นหน่วยเล็กที่สุดในการเบิกด้วยการใช้แบบฟอร์มใบเบิกที่สายพลธิการกำหนดให้ แล้วเสนอใบเบิกนั้นไปตามสายการส่งกำลังจนถึงกอง พท.พล.ที่ให้การสนับสนุน เพื่อดำเนินการให้ต่อไป

ค) เสปียงประเภท ง. การเบิกเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งกำลังสายแพทย์เป็นผู้ดำเนินการ

ง) เสปียงเสริมเบ็ดเตล็ด หน่วยเหนือจะเป็นผู้พิจารณาแจกจ่ายให้เป็นครั้งคราว ตามยอดกำลังพลของหน่วย และจะดำเนินการแจกจ่ายไปพร้อมกับการจ่ายเสปียงของหน่วยใช้นั้น ๆ

สำหรับการแจกจ่ายเสปียงแต่ละประเภท หน่วยสนับสนุนโดยตรงจะดำเนินการแจกจ่ายตามสายการส่งกำลัง ซึ่งอาจจะกำหนดห้วงการแจกจ่ายตามวงรอบเสปียงหรือย่านเสปียงที่กำหนดไว้ในรปจ.ของหน่วย

ค. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๒ (สป.๒)

๑) สป.๒ หมายถึง สป.ที่ ทบ.กำหนดอัตราจ่ายไว้ประจำหน่วยตาม อจย.หรือ อสอ.หรือบัญชีแบ่งมอบอื่น ๆ ที่ ทบ.กำหนดไว้ให้ ซึ่งเมื่อหน่วยเข้าทำการรบแล้ว สป.๒ ที่ได้รับจ่ายไว้ในครอบครองขั้นต้นนั้น อาจได้รับความเสียหายเนื่องจากการรบหรือสูญหายหรือชำรุดจนใช้การไม่ได้ หน่วยใช้นั้น ๆ จะต้องดำเนินการจัดหาทดแทน วิธีการจัดหาตามระเบียบปฏิบัติกำหนดให้กระทำได้ ดังนั้น ระบบการส่งกำลัง สป.๒ จึงแบ่งออกได้เป็น ๒ วิธี คือ รายการ สป.๒ ที่ผู้บังคับบัญชาควบคุมการส่งกำลัง และมีได้ควบคุมการส่งกำลัง โดยผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือเป็นผู้กำหนดและมอบอำนาจ การอนุมัติให้กับผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ ไว้ด้วย ดังนั้น กรรมวิธีการเบิก สป.๒ รายการที่ควบคุมและมีได้ควบคุมการส่งกำลัง จึงมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้.-

ก) สป.๒ รายการที่ควบคุม หมายถึง สป.๒ รายการใดก็ตามที่ ผบ.ยุทธบริเวณ มีบัญชีประกาศให้ควบคุมระบบการเบิกจ่าย หน่วยใช้จะต้องดำเนินการร้องขอและเบิกจ่ายตามสายการบังคับบัญชา เพื่อการขอรับอนุมัติจากผู้มีอำนาจอนุมัติจ่าย สป.๒ รายการนั้น ๆ ก่อนการดำเนินการตามสายการบังคับบัญชา มีระเบียบปฏิบัติตามลำดับดังนี้.-

กองพัน → กรม → กองพล → กองทัพภาค → กองทัพบก

ข) สป.๒ รายการที่มีได้ควบคุม หมายถึง สป.๒ รายการที่มีได้มีภาคควบคุมระบบการเบิกจ่าย ซึ่งหน่วยใช้สามารถทำการเบิกจ่ายตามสายการส่งกำลังได้ดำเนินการตามสายการส่งกำลังนั้น ให้หน่วยใช้ปฏิบัติตามลำดับดังนี้.-

หน่วยใช้ → หน่วยสนับสนุนโดยตรง → หน่วยสนับสนุนทั่วไป → กรมฝ่ายยุทธบริการ → กองทัพบก

ค) ระเบียบปฏิบัติในการร้องขอและเบิก สป.๒ หน่วยใช้จะต้องทำบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ด้วยการแสดงเหตุผลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เสียหาย หรือการใช้สิ้นเปลืองไปเนื่องจากการรบ โดย ผบ.หน่วยใช้เป็นผู้ทำบันทึกดังกล่าว

๒) การจ่าย สป.๒ สำหรับการจ่าย สป.๒ หน่วยใช้ให้การสนับสนุนจะทำการแจกจ่ายตามสายการส่งกำลังหรืออาจ "แจกจ่ายแบบสายตรง" ถึงที่ตั้งของหน่วยใช้โดยตรงหรืออาจเรียกว่า "การจ่ายแบบส่งผ่าน" เพื่อให้ สป.๒ ถึงหน่วยใช้หรือผู้ใช้โดยตรงก็ได้การแจกจ่ายวิธีนี้จะช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วกว่าจ่ายตามสายการส่งกำลัง และเป็นวิธีที่หน่วยใช้พึงประสงค์มากที่สุดด้วย

ง. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๔ (สป.๔)

๑) สป.๔ หมายถึง สป.ที่ ทบ.มิได้กำหนดเป็นอัตราจ่ายไว้ประจำหน่วยใช้หากแต่ว่า เมื่อหน่วยใช้มีความจำเป็นต้องใช้เพื่อการปฏิบัติการกิจของตน ก็จะต้องดำเนินการเสนอความต้องการได้เป็นครั้งคราว และเมื่อเสร็จภารกิจหรือหมดความจำเป็นต่อการใช้หรือเมื่อมีคำสั่งจากหน่วยเหนือให้ส่งคืน หน่วยใช้จะต้องดำเนินการส่งคืนหน่วยจ่ายตามระเบียบปฏิบัติที่ ทบ.กำหนด รายการ สป.๔ ส่วนใหญ่ จะได้แก่ วัสดุป้อมสนามหรือยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ที่ ทบ.กำหนดความรับผิดชอบให้กับสายยุทธบริการต่าง ๆ

๒) การร้องขอและการเบิก การเสนอความต้องการและการเบิก สป.๔ ทุกรายการ หน่วยใช้จะต้องดำเนินการตามสายการบังคับบัญชา จนถึงผู้มีอำนาจอนุมัติให้ยืมหรือส่งจ่ายได้

๓) การจ่าย คงถือระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับ สป.๒ คือ อาจจ่ายตามสายการส่งกำลัง หรือจ่ายแบบสายตรงหรือแบบส่งผ่านก็ได้ เพื่อความรวดเร็วทันเวลา หรือถ้า สป.๔ จำนวนน้อย อาจแจกจ่ายไปพร้อมกับการจ่ายเสบียงของหน่วยใช้ก็ได้

จ. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๓ (สป.๓)

๑) สป.๓ หมายถึง น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันอุปกรณ์ที่ ทบ.กำหนดความรับผิดชอบให้กับ พล.ทบ.เป็นผู้ดำเนินการสนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ใน ทบ.และหน่วยอื่น ๆ ตามคำสั่งของ ทบ

๒) การร้องขอและเบิก สป.๓ โดยทั่วไปหน่วยใช้จะต้องดำเนินการตามสายการส่งกำลังขึ้นไปจนถึงผู้มีอำนาจสั่งจ่ายสำหรับหน่วยใช้ระดับกรมลงมา จะได้รับเครดิตน้ำมันตามอัตราพิกัด เพื่อใช้เติมเต็มถึงประจำรถและถังอะไหล่ ที่จัดไว้ตามอัตราของยานยนต์ชนิดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถใช้ปฏิบัติการได้ทันทีในขั้นต้น และเมื่อได้ใช้พร่องลงแล้วก็ต้องดำเนินการทดแทนให้เต็มอัตราพิกัดที่กำหนด ดังนั้นการเพิ่มเติมหรือทดแทน สป.๓ ประเภทเชื้อเพลิงในหน่วยระดับกรมลงมาเมื่อปฏิบัติราชการในสนาม มีหลักปฏิบัติแบบง่าย ๆ อยู่ ๒ ประเภท คือ-

ก) ใช้ถังเปล่าแลกเปลี่ยนน้ำมันเต็มถังหรือใช้รถยนต์บรรทุกน้ำมันถังเปล่าแลกเปลี่ยนรถยนต์บรรทุกน้ำมันเต็มถัง ณ ตำบลจ่ายที่ให้การสนับสนุน

ข) ยานพาหนะที่ต้องไปปฏิบัติงานทางธุรการในพื้นที่ส่วนหลัง ก่อนที่จะกลับขึ้นไปยังพื้นที่ส่วนหน้าหรือที่ตั้งหน่วยของตน จะต้องทำการเติม สป.๓ จากตำบลส่งกำลังหรือตำบลจ่าย สป.๓ ในพื้นที่นั้น ๆ ให้เต็มถึงประจำรถและถังอะไหล่ประจำรถเสียก่อน

๓) การแจกจ่าย หน่วยทำการจัดตั้งตำบลจ่าย สป.๓ เพื่อสนับสนุนให้กับหน่วยใช้ อาจต้องทำเอกสารบันทึกการจ่ายน้ำมันของตนขึ้น เพื่อป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่แจกจ่าย และเพื่อใช้เป็นหลักฐานการจัดทำรายงานสถานภาพ สป.3 ประจำวันของหน่วย

ฉ. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๕ (สป.๕)

๑) สป.๕ หมายถึง กระสุน, วัตถุระเบิด, วัตถุเคมีชนิดต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้ในความรับผิดชอบของสายสรรพาวุธ และสายวิทยาศาสตร์ของ ทบ.

๒) ระบบการส่งกำลัง สป.๕ มีระบบที่แตกต่างไปจากระบบการส่งกำลังสป.ประเภทอื่น ๆ ฉะนั้น ก่อนที่จะศึกษาในรายละเอียดของระบบการส่งกำลัง สป.๕ ให้เข้าใจดีจึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับอัตรากระสุนและวัตถุระเบิดที่ ทบ.กำหนดไว้เสียก่อน ดังนี้.-

ก) อัตรา กระสุนมูลฐาน คือ จำนวนกระสุนที่ ทบ.กำหนดให้หน่วยใช้ระดับต่าง ๆ มีไว้เพื่อปฏิบัติการรบ หรือใช้ปฏิบัติการกรณีฉุกเฉินในขั้นต้น โดยกำหนดเป็นจำนวนนัดต่อกระบอกของแต่ละชนิดอาวุธนั้น ๆ ซึ่งทหารจะต้องนำไปเป็นบุคคล หรือด้วยยานพาหนะประจำหน่วย หรือด้วยเครื่องมือขนส่งชนิดอื่น สำหรับ สป.๕ ชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะและวิธีใช้แตกต่างไปจากกระสุน ตามรายการอนุมัติจ่าย อาจกำหนดหน่วยนับแตกต่างกันออกไป ซึ่ง สป.๕ ชนิดต่าง ๆ เหล่านี้ มักจะกำหนดอัตรามูลฐานไว้เป็นหน่วย เพื่อให้มีใช้เป็นส่วนรวม เช่น หน่วยนับเป็นลูก หรือเป็นปอนด์ เป็นฟุต เป็นต้น และจำนวนอัตรามูลฐานนี้ แม้ที่พออาจกำหนดให้มากหรือน้อยลงได้ โดยการพิจารณาถึงจำนวนยานพาหนะในอัตราของหน่วย เป็นพื้นฐานในการกำหนดหรือพิจารณาจากแผนการยุทธที่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า ดังนั้น การเพิ่มเติมกระสุนอัตรามูลฐาน จึงเป็นความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยทุกระดับ จะต้องดำรงอัตรากระสุนมูลฐานในความรับผิดชอบ ให้มีจำนวนครบถ้วนอยู่เสมอ ตลอดจนการหมุนเวียนใช้เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีตลอดไป.

ข) อัตรากระสุนที่ต้องการ คือ จำนวนที่หน่วยเหนือ หรือ หน่วยใช้ประมาณการว่าหน่วยใดหน่วยหนึ่ง มีความจำเป็นต้องใช้ปฏิบัติการตามภารกิจที่มอบหมายให้ และสามารถใช้ทำการรบได้อย่างเพียงพอ หรือต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่จำกัดการใช้ สำหรับสป.๕ ชนิดอื่น ๆ จะทำประมาณความต้องการเป็นหน่วย เช่น ระเบิดขว้าง, ทุ่นระเบิดดักรถถัง, ดินระเบิด เป็นต้น การประมาณความต้องการ สป.๕ โดยธรรมดาเป็นหน้าที่ของ สธ.๔ กองพล จะประสานกับ สธ.๓ กองพล แล้วกำหนดความต้องการขึ้นวิธีกำหนดความต้องการจะคิดเฉพาะอาวุธที่ใช้ทางยุทธวิธีในภารกิจนั้น ๆ โดยคิดเป็นจำนวนนัดต่อกระบอก จากประสบการณ์รบครั้งที่แล้ว ๆ มาเป็นพื้นฐานในการประมาณการ

ค) อัตรากระสุนที่ใช้ได้คือ จำนวนกระสุนจำนวนหนึ่งที่จำกัดให้หน่วยใช้ดำรงความต่อเนื่องในการยิงเท่าที่จำนวนกระสุนจะมีสนับสนุนให้ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือ ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนดให้ใช้ได้ โดยกำหนดเป็นจำนวนนัดต่อกระบอกต่อวัน ส่วนอาวุธใดที่หน่วยเหนือมิได้กำหนดอัตรากระสุนที่ใช้ได้ให้อาวุธเหล่านั้นคงทำการรบด้วยการใช้อัตรากระสุนมูลฐานของตนต่อไป โดยปกติ ผบ.ยุทธบริเวณ จะเป็นผู้กำหนดอัตรากระสุนที่ใช้ได้ของแต่ละชนิดอาวุธตามความเหมาะสม กับภาวะการณ์นั้น ๆ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมระบบการส่งกำลังกระสุนระหว่างหน่วยใช้และหน่วยที่ให้การสนับสนุนใน

ระดับต่าง ๆ ในระดับหน่วยกองทัพภาค, กองพล, กรม และ กองพัน อาจมีความจำเป็นต้องกำหนดอัตรา กระสุนที่ใช้ได้ในหน่วยของตนขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ก็ย่อมกระทำได้แต่มีหลักการพึงปฏิบัติอยู่ประการหนึ่ง คือ จะต้องไม่กำหนดอัตรากระสุนที่ใช้ได้เกินกว่าอัตรากระสุนที่ใช้ได้ ซึ่งหน่วยเหนือขึ้นไปได้ประกาศใช้ อยู่ในห้วงระยะเวลาที่กำหนด หมายถึง กำหนดให้น้อยกว่าได้นั่นเอง

๓) การเบิก กองพล ไม่ทำการส่งกำลัง สป.๕ ให้กับหน่วยรองโดยตรงแต่กองพลจะจัดตั้ง สำนักงานกระสุนของกองพลขึ้นในบริเวณพื้นที่สนับสนุนของกองพล ปฏิบัติงานโดยนายทหารกระสุน ของกองพล และเจ้าหน้าที่สายสรรพาวุธจำนวนหนึ่ง เพื่อควบคุมการใช้ สป.๕ ในกองพล และทำหน้าที่ ติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยใช้กับหน่วยที่ให้การสนับสนุนระดับต่าง ๆ ตลอดจนการรวบรวมและ รายงานสถานภาพ สป.๕ ภายในกองพล เสนอไปยังสายงานที่รับผิดชอบต่อไป สำหรับแบบพิมพ์ ทบ.ที่ ใช้ในการเบิกกระสุนได้แก่ ทบ.๔๖๘ - ๕๑๒ ซึ่งหน่วยใช้ระดับกองพัน, กรม จะมีเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง กระสุนของหน่วย ดำเนินการรวบรวมความต้องการของหน่วยใช้ต่าง ๆ แล้วจัดทำเป็นใบเบิกขึ้น แล้ว เสนอใบเบิกพร้อมกับนำยานพาหนะที่ใช้ลำเลียงไปยังสำนักงานกระสุนของกองพล เพื่อให้นายทหารกระ สุนของกองพลตรวจความถูกต้องและลงนามรับรองในใบเบิกกระสุนเสียก่อน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่กระสุน จะต้องเดินทางต่อไปเพื่อขอรับกระสุนจากตำบลส่งกระสุนของกองทัพ ณ พื้นที่ช่วยรบของกองทัพ.

๔) การจ่าย ณ ตำบลส่งกระสุนของกองทัพ จะทำการบรรจุทุกกระสุนให้ตามจำนวนที่ต้องการ ในใบเบิกของหน่วยใช้ ครั้นเมื่อหน่วยใช้ได้รับกระสุนครบตามจำนวนถูกต้องแล้วก็จะนำพาหนะเดินทาง กลับไปยังที่ตั้งตำบลจ่ายกระสุนของตน เพื่อดำเนินการแจกจ่ายให้ผู้ใช้อต่อไป กรณีที่หน่วยใช้ได้รับกระสุน ชนิดใดไม่ครบจำนวนตามรายการในใบเบิกในเที่ยวกลับให้เจ้าหน้าที่กระสุนไปแสดงหลักฐานและ จำนวนที่ได้รับไม่ครบตามรายการนั้น ๆ ให้กับนายทหารกระสุนของกองพลทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการให้ ได้รับในโอกาสต่อไป

๕) การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทเบ็ดเตล็ด.

๑) น้ำ ตามธรรมเนียมแล้ว กองพันทหารช่างสนามของกองพล จัดตั้งตำบลจ่ายน้ำประจำขึ้น ในพื้นที่ชวชนสัมภาระของกรม กรมละ ๑ แห่ง และจัดตั้งอีกหน่วยมารับน้ำจากตำบลจ่ายน้ำที่ใกล้ที่สุด แล้วนำไปแจกจ่ายอีกทอดหนึ่ง

๒) แผนที่ พัน.ช.พล.จะรับแผนที่จำนวนมาก ๆ สำหรับกองพลจากคลังแผนที่ของกองทัพ แล้วทำการจ่ายให้กับหน่วยต่าง ๆ ของกองพล และหน่วยขึ้นสมทบทั้งยังเก็บรักษาแผนที่สำรองของกอง พลไว้ด้วย หน่วยใช้เสนอความต้องการแผนที่ไปยัง ผบ.ช.พล.ซึ่ง ผบ.ช.พล.จะคำนวณความต้องการแผนที่ ภายใต้งานกำกับดูแลของ สร.๒ กองพล การแจกจ่ายแผนที่ในกองพล ให้ปฏิบัติตามลำดับความ เร่งด่วนตามที่ สร.๒ กองพล กำหนด

๓) สิ่งอุปกรณ์สายสารบรรณ กองร้อยกองบัญชาการกองพล (ร้อย บก.พล.) รับผิดชอบในการกำหนดความต้องการ, เบิก, รับเก็บรักษา และแจกจ่ายบรรดาสั่งพิมพ์ทางการ เช่น คู่มือราชการสนาม, คู่มือทางเทคนิค, แบบฟอร์ม และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ให้แก่หน่วยต่าง ๆ ของกองพล หน่วยต่าง ๆ ระดับกองพัน เสนอไปเบิกผ่าน ร้อย บก.พล. ซึ่ง ร้อย บก.พล.จะสรุปไปเบิกเสนอไปยังคลังสิ่งพิมพ์ของกองทัพที่ให้การสนับสนุน

ข. การควบคุมสิ่งอุปกรณ์ (Inventories Control)

๑) การควบคุมสิ่งอุปกรณ์ เป็นกรรมวิธีในการจัดทำบัญชี, การส่งกำลัง, การแจกจ่าย, การซ่อมคืนสภาพ และ/หรือ การจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์แต่ละชิ้นส่วน ซึ่งการดำเนินงานนี้ดำเนินการโดยผ่านทางระบบการรายงาน, การคิดคำนวณและการประเมินค่าทำให้การปฏิบัติงานส่งกำลังมีความแน่นอนขึ้น ในรูปของการคิดงบประมาณและการจัดหา การจำหน่ายหรือการจัดสรร ปัจจัยพื้นฐานของระบบการควบคุมสิ่งอุปกรณ์ ได้แก่

ก) การทำแคตตาล็อก ซึ่งรวมถึงการกำหนดหมายเลขควบคุมการลงบัญชีเอกสารข้อมูล การแจกจ่าย, สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป, การกำหนดมาตรฐานและข้อมูลการใช้งาน

ข) การแจกจ่าย ซึ่งรวมถึงการกำหนดที่ตั้งคลัง ตรวจสอบความต้องการพิเศษในการขนย้าย, จัดให้มีใบรับวัสดุ, แจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์, ดำรงรักษาข้อมูลความต้องการและพัฒนาการวิเคราะห์ในการควบคุมการส่งกำลัง

ค) กำหนดแนวทาง, ความต้องการ และทรัพยากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำหนดการในการซ่อมใหญ่ หรือซ่อมคืนสภาพ

ง) จำหน่ายวัสดุที่เกินความต้องการ เหลือใช้หรือเป็นเศษซาก ตามอำนาจที่กำหนดไว้ โดยถูกต้อง การจำหน่ายอาจกระทำโดยส่งไปที่อื่น, การบริจาค, การขายทอดตลาด นำไปทิ้งหรือทำลาย

๒) การควบคุมสิ่งอุปกรณ์ แบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ การควบคุมทางการส่งกำลัง (Supply Control) และการควบคุมทางบัญชี (Stock Control)

ก) การควบคุมทางการส่งกำลัง คือ กรรมวิธีซึ่งสิ่งอุปกรณ์แต่ละชิ้นถูกควบคุมไว้โดยระบบการส่งกำลัง ระบบนี้รวมถึงการกำหนดความต้องการ การรับ การเก็บรักษา การจัดส่ง การแจกจ่าย การแบ่งมอบ การทำเครื่องหมายและการทำบัญชี.

การควบคุมทางการส่งกำลัง เป็นวิธีการที่มีระเบียบสำหรับการรักษาดุลยที่เป็นไปได้ ระหว่างการส่งกำลังกับความต้องการสิ่งอุปกรณ์ทั้งหมด เพื่อจัดให้มีสิ่งอุปกรณ์ที่ต้องการได้ทันเวลา ป้องกันการสะสมสิ่งอุปกรณ์ไว้จนเกินอัตรา และพิจารณากำหนดปริมาณสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่ เพื่อการแจกจ่าย

ใหม่หรือจำหน่ายไป ระบบนี้ต้องการข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์ของการส่งกำลัง และความต้องการสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งต้องทำให้ทันสมัยอยู่เสมอ และต้องทำแบบรวมการ.

ส่วนประกอบหลักของระบบการควบคุมการส่งกำลัง ได้แก่.-

- (๑) นโยบายการส่งกำลังของหน่วย
- (๒) บันทึกการควบคุมทางบัญชี และรายงานการส่งกำลัง
- (๓) การคาดคะเนความต้องการทางการส่งกำลัง และสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่
- (๔) ข้อมูลจากสถานการณ์การส่งกำลังในอัตราปัจจุบันและอนาคตของ สป.แต่ละ

รายการ

(๕) ระบบกรรมวิธีข้อมูลอัตโนมัติ ซึ่งมีขีดความสามารถเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานส่งกำลังนั้น

ข) การควบคุมทางบัญชี คือ กรรมวิธีการรักษาข้อมูลต่าง ๆ ของปริมาณที่มีอยู่ และสภาพของสิ่งอุปกรณ์ และยุทธภัณฑ์ที่ค้างรับ, คงคลัง และค้างจ่าย ความมุ่งหมายของการควบคุมทางบัญชี ก็คือ การกำหนดปริมาณของสิ่งอุปกรณ์และยุทธภัณฑ์ที่มีอยู่ และ/หรือมีความต้องการเพื่อการแจกจ่าย และเพื่อความสะดวกในการจัดงานแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์

ระบบควบคุมทางบัญชี หมายถึง วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้.-

- (๑) การเบิกใช้มูลฐานตามระยะเวลา
- (๒) การค้นหาและการรายงานสิ่งอุปกรณ์ที่ขาดแคลน และเกินระดับการสะสม
- (๓) การทราบที่อยู่และการรายงานสิ่งอุปกรณ์ที่เหลือใช้ และล้าหลังที่ใช้การไม่ได้ และที่ซ่อมแก้ไขไม่ได้

ประสิทธิภาพของการควบคุมทางบัญชีขึ้นอยู่กับ การบันทึกและการตรวจสอบเอกสารการควบคุมทางบัญชีอย่างรวดเร็วและถูกต้อง การตรวจช่วยเหลือและการแนะนำชี้แจงตลอดทั่วทั้งหน่วยบัญชาการ รวมทั้งการใช้วิทยาการแผนใหม่เข้าช่วย จะทำให้ผู้จัดงานสามารถควบคุมสิ่งอุปกรณ์ที่เพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ค. การประหยัดการส่งกำลัง.

การประหยัดการส่งกำลัง เป็นความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยทุกระดับ และมีความสำคัญมากที่สุด ในเขตหน้า ซึ่งทหารทุกคนจะต้องได้รับการปลูกฝังนิสัยในเรื่องพื้นฐานทางการปรนนิบัติบำรุง และรักษายุทธภัณฑ์ต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของคณะ และของหน่วยให้สามารถใช้งานได้ ตลอดจนการถนอมรักษา การเก็บ การซ่อมบำรุง และการใช้อย่างประหยัด

การประหยัดการส่งกำลัง ต้องไม่คิดเพียงแต่ออมเท่านั้น นักการทหารจะต้องมองการไกล คือ ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในด้านทรัพยากร ที่จะให้การสนับสนุนทางส่งกำลังแก่ส่วนกำลังรบในแนวหน้า ซึ่งย่อมมีความต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการสู้รบที่มีประสิทธิภาพอยู่ในครอบครองตลอดเวลา ดังนั้น การละเลยในเรื่องการประหยัดการส่งกำลัง อาจหมายถึงชีวิตหรือความพ่ายแพ้ก็ได้.

นายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง จะต้องประสานกับฝ่ายยุทธการ เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการฝึกหรือฟื้นฟูในเรื่องการประหยัด ให้แก่ส่วนกำลังทุกหน่วย และเน้นเรื่องมาตรการป้องกัน มิให้มีการละเมิดการประหยัดการส่งกำลัง.

ตัวอย่างของการละเมิดการประหยัด การส่งกำลัง

- ๑) ทหารละทิ้งหรือโยนทิ้งยุทธภัณฑ์เพื่อลดน้ำหนัก
- ๒) การสะสมสิ่งอุปกรณ์เกินความจำเป็น หรือเกินกว่าที่ได้รับอนุมัติ
- ๓) การใช้ยานพาหนะโดยไม่จำเป็น หรือไม่คุ้มค่า
- ๔) การนำ สป.งด.ใช้การ ใช้ประโยชน์ก่อนการซ่อมบำรุง
- ๕) ไม่ปฏิบัติตามระบบการซ่อมบำรุงตามที่ ทบ.กำหนด

ตอนที่ ๔ การซ่อมบำรุง

๑ - ๑๖. กล่าวทั่วไป

ก. การซ่อมบำรุง คือ การกระทำใด ๆ เพื่อบำรุงรักษาให้อายุขัยของอุปกรณ์อยู่ในสภาพที่ใช้ราชการได้ หรือเพื่อให้อายุขัยของอุปกรณ์ที่ใช้ราชการไม่ได้ กลับคืนสู่สภาพที่ใช้ราชการได้ การซ่อมบำรุงอายุขัยของอุปกรณ์ มีความหมายรวมถึง การตรวจสอบสภาพ, การให้บริการ, การแยกประเภทตามสภาพการใช้งานได้, การซ่อมแก้, การซ่อมใหญ่, การซ่อมสร้าง, การดัดแปลงแก้ไข และการซ่อมคืนสภาพ.

ข. การปรนนิบัติบำรุง คือ การดูแลรักษา, การปรนนิบัติ และการตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยมีความมุ่งหมายที่จะบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้ราชการได้ และเพื่อค้นหาสิ่งชำรุดหรือเหตุขัดข้องที่เริ่มเกิดขึ้น แล้วดำเนินการแก้ไขให้ทันเวลาที่ก่อนที่ความเสียหายนั้นจะลุกลามต่อไป

ค. การตรวจสอบสภาพ

การตรวจสอบสภาพ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบสภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ราชการได้ และความสามารถในการซ่อมบำรุงของหน่วย การตรวจสอบสภาพแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ การตรวจสอบสภาพโดยผู้บังคับบัญชา, การตรวจสอบสภาพเฉพาะอย่าง และการตรวจสอบสภาพทางเทคนิค

๑) การตรวจสอบสภาพโดยผู้บังคับบัญชา ผบ.หน่วยใช้อายุขัยของอุปกรณ์ และผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือจะต้องทำการตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนดนั้น เพื่อให้ทราบถึงการใช้, การประหยัด และหลักการซ่อมบำรุง และประเมินค่าแห่งความพร้อมรบของหน่วย.

๒) การตรวจสอบสภาพเฉพาะอย่าง กระทำเพื่อต้องการทราบว่าความสามารถในการซ่อมบำรุงประจำหน่วยเป็นอย่างไร เพียงพอหรือไม่ สายยุทธบริการทุกสายรับผิดชอบในการตรวจ โดยออกเป็นระเบียบปฏิบัติในการตรวจขึ้น

๓) การตรวจสอบสภาพทางเทคนิค กระทำเพื่อต้องการทราบสภาพของอุปกรณ์ที่ใช้การได้ และการคาดคะเนถึงความหนักเบาของการซ่อมบำรุง และความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงในภายหลัง สายยุทธบริการทุกสาย จะต้องกำหนดระเบียบ วิธีดำเนินการและระยะเวลาในการตรวจ และอาจกระทำภายใต้การกำกับดูแลของ ผบ.พล. หรือแม่ทัพ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการซ่อมบำรุง.

๑ - ๑๗. หลักการซ่อมบำรุง

การซ่อมบำรุง ต้องยึดถือหลักการดังนี้.-

- ก. ต้องปฏิบัติตามคู่มือที่ได้รับจากกรมฝ่ายยุทธบริการ หรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษที่รับผิดชอบ.
- ข. การซ่อมแก้ ต้องพยายามกระทำ ณ ที่ซึ่งอุปกรณ์ตั้งอยู่.

ค. ยุทธโปกรณ์ที่ชำรุดเกินขีดความสามารถของหน่วย หน่วยจะส่งไปซ่อมที่หน่วยซ่อมบำรุงประเภทสูงกว่า หรือร้องขอให้หน่วยซ่อมบำรุงประเภทสูงกว่าดังกล่าว มาซ่อมให้ก็ได้

ง. ห้ามทำการยุบรวม เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจหรือสถานการณ์ทางยุทธวิธีบังคับ

๑ - ๑๗. ความรับผิดชอบในการซ่อมบำรุง

การซ่อมบำรุง เป็นความรับผิดชอบของบุคคล (ผู้ใช้ยุทธโปกรณ์ หรือมอบหมายให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนใช้) และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา ตามสายการบังคับบัญชาซึ่งความ รับผิดชอบทางการซ่อมบำรุง มีดังนี้

ก. ความรับผิดชอบโดยตรง คือ ผู้ที่รับยุทธโปกรณ์ไปใช้ หรือมอบหมายให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาของ ตนใช้ จะต้องรับผิดชอบต่อยุทธโปกรณ์นั้น ๆ ความรับผิดชอบโดยตรงแบ่งออกเป็น.

๑) ความรับผิดชอบของบุคคล ผู้ที่ได้รับยุทธโปกรณ์ประจำตัว หรือได้รับมอบหมายให้เป็น พนักงานประจำยุทธโปกรณ์ จะต้องรับผิดชอบในการดูแลรักษา รวมทั้ง ประสิทธิภาพของยุทธโปกรณ์ใน ความรับผิดชอบของตนอย่างรอบคอบอยู่เสมอ ในขั้นของผู้ใช้.

๒) ความรับผิดชอบในการตรวจตรา ผู้บังคับหน่วยตั้งแต่ ผบ.หมู่ ขึ้นไปรับผิดชอบในการ ดูแลรักษายุทธโปกรณ์ของตนอย่างรอบคอบอยู่เสมอ ในขั้นของหน่วยใช้.

ข. ความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นจะต้องสอดส่องดูแล จนเป็นที่แน่ใจว่า ยุทธโปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนได้รับการประนบัติบำรุงและการซ่อมบำรุง อย่างดี และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ.

๑ - ๑๘. การแบ่งประเภทการซ่อมบำรุง

เพื่อให้เกิดความง่ายในการซ่อมบำรุง และเป็นการแบ่งเบาภาระแก่หน่วยรองจึงกำหนดหน้าที่ ในการซ่อมบำรุงให้แตกต่างกัน นับตั้งแต่วิธีดำเนินการประนบัติบำรุงอย่างธรรมดา ซึ่งผู้ใช้ยุทธโปกรณ์ นั้น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติ ขึ้นไปจนถึงขั้นการซ่อมแก้อันยุ่งยากซับซ้อนซึ่งกระทำโดยโรงงาน ในการซ่อมบำรุง ระดับคลัง.

การซ่อมบำรุง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ.-

ก. การซ่อมบำรุงระดับหน่วย คือ การซ่อมบำรุงที่หน่วยได้รับอนุมัติให้กระทำได้และอยู่ในความ รับผิดชอบของหน่วยผู้ใช้ยุทธโปกรณ์นั้น ๆ การซ่อมบำรุงประเภทนี้ประกอบด้วย การตรวจสภาพ, การ ทำความสะอาด, การดูแลรักษา, การหล่อลื่น, การปรับ, การเปลี่ยนชิ้นส่วนอะไหล่เล็ก ๆ ที่ไม่ต้องใช้ ความชำนาญทางเทคนิคมาก การซ่อมบำรุงระดับหน่วยอยู่ในความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยใช้.

ข. การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง คือ การซ่อมที่อนุมัติให้กระทำโดยหน่วยซ่อมบำรุงที่ได้รับมอบหน้าที่ให้สนับสนุนหน่วยใช้ยุทธโปกรณ์นั้น ๆ การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง เป็นการซ่อมแก้อย่างจำกัดต่อยุทธโปกรณ์ครบชุด หรือซ่อมแก้ส่วนประกอบที่ใช้งานไม่ได้ เพื่อสนับสนุนหน่วยใช้ ประกอบด้วยการซ่อมและการเปลี่ยนส่วนที่ใช้งานไม่ได้ รวมทั้งการซ่อม และการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบย่อย การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรงอยู่ในความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง

ค. การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป คือ การซ่อมแก้ยุทธโปกรณ์ที่ใช้งานไม่ได้ ซึ่งเกินขีดความสามารถของหน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง เพื่อส่งกลับเข้าสายการส่งกำลังหรือเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนโดยตรง รวมทั้งการซ่อมส่วนประกอบใหญ่และส่วนประกอบย่อย เพื่อส่งเข้าสายการส่งกำลังต่อไป การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป อยู่ในความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป

ง. การซ่อมบำรุงระดับคลัง คือ การซ่อมบำรุงโดยหน่วยซ่อมชั้นคลังของกรมฝ่ายยุทธบริการ ซึ่งจะทำให้การซ่อมใหญ่ต่อยุทธโปกรณ์ที่ใช้งานได้ ให้กลับคืนสู่สภาพการใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ตามคู่มือทางเทคนิค หรือทำการซ่อมสร้างยุทธโปกรณ์ให้อยู่ในสภาพเหมือนของใหม่ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้ากรมฝ่ายยุทธบริการ

๑ - ๑๙. สาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องในการซ่อมบำรุง

- ก. ผู้ใช้ ใช้อย่างไม่ถูกต้อง ใช้อย่างไม่เอาใจใส่.
- ข. ขาดการปรนนิบัติบำรุงก่อนใช้งาน ขณะใช้งาน และหลังจากเลิกใช้งาน.
- ค. ทำการซ่อมเกินกว่าชั้นที่ได้รับอนุมัติให้กระทำได้.
- ง. ขาดการตรวจสภาพการซ่อมบำรุง.
- จ. การส่งกำลังชิ้นส่วนซ่อมไม่เพียงพอ.
- ฉ. หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนไม่เต็มที.

๑ - ๒๐. ปัจจัยที่ทำให้การซ่อมบำรุงได้ผลดี

- ก. ผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการ มีความรู้ความสามารถและสนใจที่จะสั่งการ,ควบคุม, ใ้แนวทาง รวมทั้งกำกับดูแลการซ่อมบำรุงภายในหน่วยของตน.
- ข. ผู้ใช้ต้องได้รับการฝึกให้ใช้งานอย่างถูกต้อง

ค. ช่างซ่อมหรือเจ้าหน้าที่เทคนิคของหน่วย มีความรู้ความสามารถที่จะทำการซ่อมบำรุงได้ตามประเภทที่ต้องรับผิดชอบอย่างแท้จริง.

ง. ปัจจัยเวลาที่มีเพียงพอที่จะทำการซ่อมให้ได้ผล.

จ. มีเครื่องมือและชิ้นส่วนซ่อมอย่างเพียงพอ.

ฉ. มีคู่มือทางเทคนิคอย่างเพียงพอ.

ข. ถ้าทำได้ ควรมียุทธภัณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Standardization) เพราะจะช่วยลดภาระการฝึกอบรมช่างเทคนิค, ลดจำนวนและรายการในการสะสมชิ้นส่วนซ่อมลงไปเป็นอันมาก

๑ - ๒๑. ความหมายของคำที่ใช้ในการซ่อมบำรุง

๑) การตรวจสภาพ (Inspection) หมายถึง การพิจารณาถึงสภาพการใช้งานได้ของยุทโธปกรณ์ โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะทางฟิสิกส์, ทางเคมี, ทางจักรกลและทางไฟฟ้า ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

๒) การทดสอบ (Test) หมายถึง การพิสูจน์สภาพการใช้งานได้ของยุทโธปกรณ์และค้นหาข้อบกพร่องทางไฟฟ้า ทางเคมี และทางจักรกล โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีทดสอบต่าง ๆ

๓) การบริการ (Service) หมายถึง การทำความสะอาด การดูแลรักษาการประจุไฟฟ้า การเติมน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น การเติมสารระบบความเย็น และการเติมลม การเติมก๊าซ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงความต้องการบริการพิเศษต่าง ๆ ที่อาจกำหนดขึ้นตามความจำเป็น เช่น การพ่นสี การหล่อลื่น ฯลฯ เป็นต้น.

๔) การซ่อมแก้ (Repair) หมายถึง การซ่อมยุทโธปกรณ์ชำรุดให้ใช้งานได้และยังหมายถึง การปรับ การถอดเปลี่ยน การเชื่อม การย้ำ และการทำให้แข็งแรง.

๕) การซ่อมใหญ่ (Overhaul) หมายถึง การซ่อมยุทโธปกรณ์ที่ชำรุดให้ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ โดยกำหนดมาตรฐานการซ่อมบำรุงไว้เป็นเอกสารเฉพาะ การซ่อมใหญ่อาจกระทำให้สำเร็จได้โดยการแยกส่วนประกอบ การตรวจสภาพส่วนประกอบการประกอบส่วนประกอบย่อย และชิ้นส่วนต่าง ๆ ทั้งนี้ จะต้องมีการตรวจสภาพและทดสอบการปฏิบัติการประกอบด้วย.

๖) การซ่อมสร้าง (Rebuilt) หมายถึง การซ่อมยุทโธปกรณ์ที่ชำรุดให้กลับคืนสู่สภาพมาตรฐานอันใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมือนของใหม่ ทั้งในรูปร่าง คุณสมบัติในการทำงาน และอายุการใช้งาน การซ่อมสร้างอาจกระทำให้สำเร็จได้โดยการถอดชิ้นส่วน และส่วนประกอบที่ชำรุดหรือใช้การไม่ได้ แล้วนำมาประกอบเป็นยุทโธปกรณ์ชิ้นต่อไป

๗) การดัดแปลงแก้ไข (Modification) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงยุทธโปกรณ์ตามคำสั่งการดัดแปลง การดัดแปลงนี้ต้องไม่เปลี่ยนลักษณะมูลฐานเดิมของยุทธโปกรณ์เพียงแต่เพื่อเปลี่ยนภารกิจหรือความสามารถในการทำงาน และเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ และเพื่อผลที่ต้องการตามแบบที่กำหนดที่เปลี่ยนแปลงนั้น.

๘) การซ่อมคืนสภาพ (Reclamation) หมายถึง การดำเนินการวิธีซ่อมยุทธโปกรณ์ที่ใช้ไม่ได้เล็กใช้ ละทิ้ง หรือเสียหายแล้วให้ใช้ประโยชน์ได้ หรือชิ้นส่วน ประกอบ หรือองค์ประกอบยุทธโปกรณ์เหล่านั้นให้ใช้ประโยชน์ได้ และนำกลับคืนสายส่งกำลังต่อไป.

๙) การปรนนิบัติบำรุง (Preventive Maintenance) หมายถึง การดูแลและการให้บริการโดยเจ้าหน้าที่ เพื่อมุ่งประสงค์ที่จะรักษายุทธโปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี โดยจัดให้มีระบบการตรวจสภาพ การตรวจค้น และการแก้ไขข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้น หรือที่จะชำรุดมากขึ้น.

๑๐) การถอดปรน (Cannibalization) หมายถึง การถอดชิ้นส่วนประกอบตามที่ได้รับอนุมัติจากยุทธโปกรณ์ครบชุดหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถซ่อมได้แต่ไม่คุ้มค่า หรือที่จำหน่ายแล้วเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ยุทธโปกรณ์อื่น.

๑๑) ยุบรวม (Cannibalize) หมายถึง การถอดชิ้นส่วนใช้การได้จากยุทธโปกรณ์หนึ่ง ไปประกอบอีกยุทธโปกรณ์หนึ่ง.

๑๒) ยุทธภัณฑ์สำรองการซ่อมบำรุง (Maintenance Floats) หมายถึง ยุทธภัณฑ์ที่หน่วยซ่อมมีไว้เพื่อจ่ายทดแทนให้กับหน่วยใช้ในกรณีที่จะซ่อมไม่คุ้มค่า หรือซ่อมให้ไม่ทันตามความต้องการ หากไม่จ่ายทดแทนในทันทีแล้ว หน่วยจะขาดความพร้อมรบและไม่สามารถบรรลุภารกิจสำคัญและเร่งด่วนได้

ตอนที่ ๕ การขนส่ง

๑ - ๒๒. กล่าวทั่วไป

ก. การขนส่ง คือ การใช้เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกอันจำเป็นมาสนับสนุนการเคลื่อนย้าย โดยมุ่งที่จะให้การเคลื่อนย้ายสามารถบรรลุภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

การขนส่ง เป็นงานกึ่งหนึ่งของการส่งกำลังบำรุง พันธกิจของการขนส่งก็คือการจัดให้มีการเคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทโธปกรณ์ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทั้งทางบก,ทางน้ำ,ทางอากาศและทางท่อ

จากคำจำกัดความดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า ขอบเขตทางการขนส่งนั้นหมายรวมถึงการเคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทโธปกรณ์, อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งต่าง ๆ การวางแผนทางฝ่ายอำนาจการ และการจัดการอันจำเป็นเพื่อให้การเคลื่อนย้ายดังกล่าวสำเร็จผล

ข. การเคลื่อนย้าย คือ การนำกำลังพล, ยุทโธปกรณ์ หรือสิ่งอุปกรณ์จากตำบลหนึ่งไปยังอีกตำบลหนึ่ง ตามที่กำหนดความมุ่งหมายเอาไว้

การเคลื่อนย้าย แบ่งตามความมุ่งหมายได้ ๒ ประเภท คือ.-

๑) การเคลื่อนย้ายทางยุทธวิธี คือ การเคลื่อนย้ายหน่วยทหารและยุทธภัณฑ์ที่มีภารกิจทางยุทธวิธี ภายใต้สภาพการรบในเมื่อยังไม่มีภาระปะทะทางพื้นดินกับกำลังฝ่ายข้าศึก นายทหารฝ่ายยุทธการ เป็นผู้รับผิดชอบ (ยกเว้นทางอากาศ)

๒) การเคลื่อนย้ายทางธุรการ คือ การเคลื่อนย้ายหน่วยทหารและยุทธภัณฑ์ที่อยู่ห่างจากความกดดันของข้าศึก ขบวนการเคลื่อนย้ายมีความสะดวกสบาย เพราะไม่มีการรบกวนจากข้าศึก นายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง รับผิดชอบ

๑ - ๒๓. หลักการขนส่ง

- ก. ใช้เครื่องมือขนส่งให้เกิดประโยชน์สูงสุด.
- ข. เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ให้มากที่สุด.
- ค. ลดการขนถ่ายให้เหลือน้อยครั้งที่ที่สุด.
- ง. หลีกเลี่ยงการขนย้ายย้อนกลับมาข้างหลัง.

๑ - ๒๔. ประเภทหรือวิธีการขนส่ง

วิธีการขนส่ง แบ่งออกเป็น ๖ วิธี คือ ทางท่อ, ทางน้ำ, ทางรถไฟ, ทางถนน, ทางอากาศ และ เบ็ดเตล็ด

ก. การขนส่งทางท่อ โดยธรรมดาใช้ขนส่งเชื้อเพลิงเหลวในปริมาณมาก ๆ เป็นการขนส่งที่ประหยัด ทั้งเจ้าหน้าที่, ยานพาหนะ และค่าใช้จ่าย

๑) ข้อดีของการขนส่งทางท่อ คือ.-

- ก) เป็นวิธีการที่ประหยัดที่สุด
- ข) ลดความต้องการเครื่องมือขนส่งชนิดอื่น
- ค) เสียหายจากข้าศึกน้อยกว่า
- ง) ใช้ได้ในพื้นที่ที่ไม่อำนวยให้แก่การขนส่งชนิดอื่น
- จ) ขนส่งของเหลวจากเรือสู่ฝั่งได้สะดวกที่สุด

๒) การเลือกเส้นทางท่อ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการวางแผนขนส่งทางท่อ มีข้อที่ต้องพิจารณา คือ.-

- ก) เลือกทางที่มีมุมหักทางดิ่งน้อยที่สุด
- ข) กำบังตามธรรมชาติ
- ค) ขนานกับทางรถไฟหรือถนน
- ง) สนับสนุนแผนการยุทธ์ต่อไปได้
- จ) ปลายทางท่อ ควรมีที่เก็บ และมีเส้นทางเข้าออกสะดวก และใช้เครื่องมือขนส่งได้

หลายชนิด

ข. การขนส่งทางน้ำ.

การขนส่งทางน้ำ หมายรวมถึง การขนส่งโดยการเดินเรือทะเล, การขนส่งโดยเรือชายฝั่ง และการขนส่งโดยการเดินเรือทางน้ำในแผ่นดิน การขนส่งทางน้ำสามารถขนส่งได้ปริมาณมาก แต่ความเร็วค่อนข้างต่ำ และมีข้อจำกัด คือ

- ๑) ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการบรรทุกและขนถ่าย
- ๒) ล่อแหลมต่อการปฏิบัติการของข้าศึก
- ๓) ขึ้นอยู่กับสภาพทางน้ำและสิ่งก่อสร้างเกี่ยวกับทางน้ำ
- ๔) ล่อแหลมต่อสภาพอากาศ

ค. การขนส่งทางรถไฟ.

- ๑) สามารถขนย้ายสัมภาระและกำลังพลได้ปริมาณมากในระยะทางไกล ด้วยความเร็วค่อนข้างสูง

ข้างสูง

๒) เมื่อเทียบกับการขนส่งแบบอื่นแล้ว การขนส่งทางรถไฟได้รับความกระทบกระเทือนจากลมฟ้าอากาศน้อยที่สุด

๓) มีความอ่อนตัวน้อยกว่าการขนส่งแบบอื่น เพราะเป็นยานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติงานบนรางที่ตายตัว

ง. การขนส่งทางถนนการขนส่งชนิดอื่นได้อย่างดี การขนส่งทางถนนด้วยรถยนต์ เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับการขนส่งสัมภาระที่บรรจุหีบห่อส่งไปยังพื้นที่ส่วนหน้าและช่วยให้บรรลุดัตถุประสงค์ได้มาก.

๒) ชนิดของการขนส่ง.

ก) การขนระยะใกล้ (Local Haul) คือ การขนที่ได้จำนวนเที่ยวมาก เพราะใช้เวลาในการเดินทางน้อย.

ข) การขนระยะไกล (Line Haul) คือ การขนที่ได้จำนวนเที่ยวน้อยเพราะใช้เวลาในการเดินทางมาก.

ค) การเที่ยวขน (Shuttle) คือ การกลับมาขนอีกด้วยยานพาหนะคันเดิม ระหว่างจุดสองจุดที่กำหนด.

ง) การผลัดเปลี่ยน (Reley) คือ การขนย้ายสิ่งอุปกรณ์หรือทหารไปข้างหน้าตลอดเวลาโดยไม่เปลี่ยนการบรรทุกนั้น แต่จะเปลี่ยนพลขับหรือรถลากจูง.

จ. การขนส่งทางอากาศ .

๑) การขนส่งทางอากาศ เป็นการขนส่งที่มีความเร็วสูง, อ่อนตัวมากเลือกเส้นทางได้ไม่จำกัด ใช้ในพื้นที่เขตหน้าได้ตั้งแต่เริ่มต้นการยุทธ แต่การขนส่งทางอากาศมีข้อจำกัดมากมายหลายประการ เช่น ต้องมีการคุ้มครองทางอากาศโดยฝ่ายเดียวกัน, แล้วแต่สภาพลมฟ้าอากาศ, อ่อนแอต่อการยิง, มีความจุน้อย, ระยะเวลาทำการจำกัด, ความสิ้นเปลืองสูงมาก และต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกในการบินขึ้นลง.

๒) วิธีส่งสิ่งอุปกรณ์ทางอากาศ ทำได้ ๒ วิธี คือ

ก) ด้วยการบินลง ใช้มากที่สุด มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข) ด้วยการส่งลงทางอากาศ

(๑) ทิ้งลงด้วยความเร็วต่ำ ใช้ร่มชูชีพหนึ่งร่มหรือมากกว่า และมีวัสดุกันสะเทือน เช่น การทิ้งปืนใหญ่, รถยนต์ เป็นต้น.

(๒) ทิ้งลงด้วยความเร็วสูง ใช้ร่มชูชีพขนาดเล็ก เช่น การทิ้งอาหาร, กระสุน.

(๓) ทิ้งลงด้วยอิสระ ไม่ใช้เครื่องหน่วงการตก มีแต่วัสดุกันสะเทือน เช่น การทิ้งวัสดุป้อมสนาม, สายโทรศัพท์ เป็นต้น.

๓) การส่งกำลังทางอากาศยามฉุกเฉิน หน่วยที่ต้องการให้ส่งกำลังทางอากาศยามฉุกเฉิน เสนอคำขอตามสายงานมายัง สท.๔ กองพล โดยเครื่องมือสื่อสารที่เร็วที่สุด สท.๔ จะเสนอตรงไปยัง กองทัพอากาศเพื่อดำเนินการต่อไป หน่วยที่เสนอคำขอเป็นผู้เสนอประเภทเครื่องบิน และวิธีการส่งลง หน่วยรับผิดชอบในการเก็บกู้อุปกรณ์ และและเครื่องบินรบที่ทิ้งลงทางอากาศ.

ด. การขนส่งเบ็ดเตล็ด.

การขนส่งเบ็ดเตล็ด ก็คือการขนส่งที่มีใช้วิธีการขนส่งทั้ง ๕ วิธีดังกล่าวแล้วเช่น ใช้คนหาบ หาม, สัตว์ต่าง, ล้อเลื่อน, สายเคเบิลข้ามเหวลึก และอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว.

๑ - ๒๕. การขนส่งในกองพัน, กรม และกองพล

การขนส่งตามอัตรากำหนดและที่สมทบให้กับหน่วยสำหรับปฏิบัติการส่งกำลังบำรุงนั้น อาจนำมาใช้สำหรับการเคลื่อนย้ายหน่วยทหารในทางยุทธวิธีได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ จะต้องมีการประสานงานกับ นายทหารยุทธการถึงข้อพิจารณาเกี่ยวกับ การวางกำลังและที่ตั้งทางยุทธวิธี, ระเบียบการจราจร, การควบคุมการจราจร รวมถึงการกำหนดชั้นของเส้นทางและการกำหนดมาตรการที่จะนำเอาถนนและ สะพานที่มีอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดก็จะรวมอยู่ในเรื่องของการขนส่งด้วย และยังหมาย รวมถึงการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บจำนวนมากตามนโยบายการส่งกลับของกองพลอีกด้วย

ก. การขนส่งระดับกองพันและกรม.

๑) กองพัน เป็นทั้งหน่วยทางยุทธวิธีและหน่วยช่วยรบ การขนส่งในกองพันจะปรากฏอยู่ใน หมวดยานยนต์และซ่อมบำรุง และหมวดบริการ กองร้อยสนับสนุนการช่วยรบยานพาหนะที่ใช้เพื่อบริการ ขนส่งใน พัน.ร.เป็นส่วนรวมมี ระเบียบ.๒ ๑/๒ ตัน จำนวน ๘ คัน.

๒) กรมทหารราบ เป็นหน่วยทางยุทธวิธี ไม่อยู่ในสายการส่งกำลังระหว่างกองพันกับกองพล แต่ กรม ร.มีหมวดยานยนต์อยู่ใน ร้อย บก.กรม ๑ หมวด เพื่อใช้บริการขนส่งให้กับกองร้อยต่าง ๆ ใน กรม ร.

๓) การควบคุมการจราจร ในระดับกรมและกองพัน จัดให้มีการจัดตั้งระบบเครื่องหมายชี้ ทางและข้อแนะนำไว้ เมื่อหน่วยเคลื่อนที่เป็นขบวนยานยนต์ กรม ร.จะได้รับการสนับสนุนในเรื่องการ ควบคุมจาก ร้อย สท.พล. โดยธรรมดาแล้ว หมวดสารวัตร-ทหารหนึ่งหมวด จะมาขึ้นสมทบต่อกรมทหาร ราบหนึ่งกรม เพื่อจัดการช่วยเหลือในเรื่องการจราจรและควบคุมเชลยศึกที่อยู่ ณ ตำบลรวบรวมเชลยศึก ส่วนหน้าของกองพล ผู้ช่วยเหลือในเรื่องการควบคุมการจราจรของ ฝอ.๔ กรมและกองพัน ก็คือ นายทหารยานยนต์ของหน่วย.

ข. การขนส่งในระดับกองพล

๑) หน่วยขนส่งของกองพลทหารราบ แบบ ๑ คือ กอง พท.พล. หน่วยขนส่งของกองพลทหารราบ แบบ ๒ (พล.ร.๙) คือ ร้อย ชส.กรม สน. มีภารกิจในการขนส่งสิ่งอุปกรณ์ทุกประเภท เว้น สป.๕

๒) การใช้ยานพาหนะ ตามธรรมดาแล้วมักใช้การควบคุมแบบรวมการ ถ้าสามารถทำได้ การจ่ายยานพาหนะทุก ๆ ระดับออกใช้งานต้องให้บรรลุล่วงวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เมื่อลำเลียง สป.ขึ้นไป

ข้างหน้าในพื้นที่ของ กรม ร. ในเที่ยวกลับให้ลำเลียงสิ่งอุปกรณ์เก็บซ่อม, เพลยศึก และศพ ลงมาด้วย เพื่อการประหยัด

๓) การแบ่งมอบและการควบคุม โดยปกติกระทำภายใต้การควบคุมของกอง พท.พล. สำหรับสถานการณ์ที่ต้องเคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว หรือในเมื่อหน่วยปฏิบัติการอิสระอาจจัด หมวด ระบายไป ขึ้นสมทบให้ การใช้เครื่องมือขนส่งเพื่อสนับสนุนการส่งกำลังอยู่ในความควบคุมของพลธิการกองพล ผ่านผู้ช่วยหัวหน้า สห.๔ ฝ่ายการขนส่ง และ ประสานกับ สห.๓ กองพล

๔) การวางแผนควบคุมการจราจร เป็นความรับผิดชอบของ สห.๔ กองพล สห.๔ กองพล จะ จัดตั้ง บก.ควบคุมการจราจรของกองพลขึ้น และให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายทหารฝ่ายส่งกำลัง บำรุง ฝ่ายการขนส่งของกองพล ณ บก.ควบคุมการจราจรนี้จะประกอบด้วยผู้แทนของทหารช่าง, สห. และนายทหารฝ่ายการสื่อสารกองพล (จัดให้มีการติดต่อสื่อสารสำหรับ บก.ควบคุมการจราจร)

ตอนที่ ๖ การบริการทางการแพทย์

๑ - ๒๖. กล่าวทั่วไป

ก. การบริการทางการแพทย์ มีความมุ่งหมายเพื่อลดนอมนำกำลังพล ด้วยการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพ และพลานามัยที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติการทางทหาร โดยจัดบริการป้องกันทางการแพทย์ เพื่อมิให้ กำลังพลเกิดความเจ็บป่วย, จัดให้มีการรักษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการบริการอื่น ๆ เพื่อ เพิ่มพูนประสิทธิภาพของการบริการสายแพทย์

ข. การบริการสายแพทย์ ประกอบด้วย

๑) การส่งกลับและการรักษาพยาบาล

๒) บริการเวชกรรมป้องกัน

๓) บริการชันสูตรโรค

๔) การบริการโลหิต

๕) บริการทันตกรรม

- ๖) บริการที่ตรวจโรคและที่ปฐมพยาบาล
- ๗) บริการโรคจิตประสาท
- ๘) บริการตรวจสุขภาพทหาร

๑ - ๒๗. การบริการทางการแพทย์สนับสนุนหน่วยส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนการศึกษา (หน่วยใช้ อคก.)

- ก. โรงพยาบาล ปัจจุบันมี ๓๗ แห่ง แบ่งออกได้ดังนี้.-
  - ๑) โรงพยาบาลสังกัด ทบ. หรือหน่วยส่วนกลาง
    - ก) โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เป็นโรงพยาบาลของ ทบ.
    - ข) โรงพยาบาลอานันทมหิดล เป็น นขต.ทบ.
    - ค) โรงพยาบาลค่ายสุรนารี เป็น นขต.ทบ. ฝากการบังคับบัญชาไว้กับ ทบ.
  - ๒) โรงพยาบาลสังกัดหน่วยส่วนการศึกษา
    - ก) โรงพยาบาลค่ายธนะรัชต์ เป็น นขต.ศร.
    - ข) โรงพยาบาล รร.จปร. เป็น นขต.รร.จปร.
  - ๓) โรงพยาบาลกองทัพภาค
    - ก) โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็น นขต.ทภ.๓
    - ข) โรงพยาบาลค่ายวชิราวุธ เป็น นขต.ทภ.๔
  - ๔) โรงพยาบาลมณฑลทหารบก จำนวน ๑๐ แห่ง
  - ๕) โรงพยาบาลจังหวัดทหารบก จำนวน ๒๐ แห่ง
- ข. กองพยาบาล
- ค. แผนกพยาบาล
- ง. หมวดพยาบาล

๑. หน่วยตรวจโรค ๑ - ๒๘. การบริการทางการแพทย์สนับสนุนการรบตามแบบ (หน่วย อจย.)

การบริการทางการแพทย์สนับสนุนการรบตามแบบ แบ่งออกได้เป็น ๕ ระดับ(ในยุทธบริเวณ ๔ ระดับ และในเขตภายใน ๑ ระดับ)

- ก. การบริการทางการแพทย์ประจำหน่วย.
  - ๑) มว.สร.ของ กรม ร., พัน ร., พัน ม., พัน ช., พัน สัตว์ต่าง.
  - ๒) ตอน สร.ร้อย ปจว.
  - ๓) หมู่ สร.ของ กรม ป., พัน ป., พัน ปตอ.

ข. การบริการทางการแพทย์ระดับกองพล จะดำเนินการโดย พัน สร.พล. หรือ พัน สร.กรม สน.

ค. การบริการทางการแพทย์ระดับกองทัพอากาศ จะดำเนินการโดย พัน สร.บชร.

ง. การบริการทางการแพทย์ในระดับ ทบ.(เขตหลัง)

๑) โรงพยาบาลทั่วไป.

๒) โรงพยาบาลประจำถิ่น.

๓) โรงพยาบาลสนาม.

๔) ศูนย์พักฟื้นและพักผ่อน.

๕) กองร้อยรถยนต์พยาบาล.

๖) กองร้อย ฮ.พยาบาล.

๗) หน่วยเวชกรรมป้องกัน.

จ. การบริการทางการแพทย์ในเขตภายใน.

การบริการทางการแพทย์ในเขตภายใน ใช้บริการทางการแพทย์ที่มีอยู่ตามปกติ แต่มีการควบคุมอย่างรัดกุม เป็นที่รักษาพยาบาลขั้นสุดท้าย มีเตียงสำรองไว้สำหรับผู้ป่วยที่ถูกส่งตัวมาจากสนามอย่างพอเพียง มีโรงพยาบาลทั่วไป (General Hospital) ที่ใช้ชื่อเดิม และโรงพยาบาลเฉพาะโรค.

๑ - ๒๙. หลักมูลฐานของการส่งกลับและการรักษาพยาบาล

การส่งกลับและการรักษาพยาบาล จะต้องกระทำให้สอดคล้องกัน โดยมุ่งที่จะปลดเปลื้องภาระเกี่ยวกับกำลังพลที่เจ็บป่วยให้กับหน่วยต่าง ๆ รวมทั้งการพยายามส่งทหารนั้นกลับปฏิบัติหน้าที่ให้เร็วที่สุด โดยมีหลักมูลฐานดังนี้.-

ก. จัดตั้งที่รักษาพยาบาลให้อยู่ใกล้กับหน่วยรับการสนับสนุนมากที่สุด.

ข. ส่งกำลังพลกลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในยุทธบริเวณให้มากที่สุด.

ค. ไม่ส่งผู้เจ็บป่วยไปข้างหลังเกินความจำเป็นต่อสภาพการเจ็บป่วย และสถานการณ์ทางยุทธวิธี.

ง. หน่วยรักษาพยาบาลที่อยู่ข้างหลัง รับผิดชอบในการปลดเปลื้องภาระเกี่ยวกับผู้เจ็บป่วยให้หน่วยรักษาพยาบาลที่อยู่ข้างหน้า ตามนโยบายส่งกลับ.

จ. ใช้วิธีการขนส่งทุกวิธีในการส่งกลับ โดยพิจารณาถึงสถานการณ์, อาการของผู้เจ็บป่วย, สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ และวิธีการขนส่งที่ใช้ได้.

ฉ. ณ ที่ตั้งทางการแพทย์ทุกแห่ง ผู้เจ็บป่วยต้องได้รับการตรวจสอบและแยก ประเภท เพื่อให้การรักษาพยาบาล ณ ที่นั้น หรือเพื่อส่งกลับต่อไป หรือเพื่อส่งไปปฏิบัติงานตามเดิม

๑ - ๓๐. นโยบายส่งกลับ

นโยบายการส่งกลับ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมิให้ส่งกลับผู้ป่วยเจ็บไปข้างหน้าไกลเกินความจำเป็นต่อสภาพการเจ็บป่วย ทั้งนี้ ก็เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียกำลังพลโดยไม่จำเป็น ทำให้สามารถรักษาผู้ป่วยที่เลือกไว้บางประเภทได้ดีขึ้น โดยธรรมชาตินโยบายการส่งกลับจะกำหนดตามพื้นที่, ประเภทของสถานพยาบาล และประเภทของผู้ป่วย.

๑ - ๓๑. การส่งกลับและการรักษาพยาบาลในยามปกติ

ก. หน่วยรักษาพยาบาล

๑) หน่วยรักษาพยาบาล ที่รักษาทั้งคนไข้นอกและคนไข้ใน ได้แก่ โรงพยาบาล, กองพยาบาล และหน่วยพยาบาล

๒) หน่วยรักษาพยาบาลที่รับรักษาพยาบาลเฉพาะคนไข้ใน ได้แก่ หน่วย-ตรวจโรค, ที่ประชุมพยาบาล และหมู่พยาบาล

ข. กรมแพทย์ทหารบก เป็นผู้กำหนดประเภทหน่วยรักษาพยาบาล, จำนวนเตียงและนโยบายส่งกลับของหน่วยรักษาพยาบาล

ค. กรรมวิธีในการปฏิบัติก่อน, ระหว่าง และภายหลังการรักษาพยาบาล, การเคลื่อนย้าย, การเงิน และเรื่องอื่น ๆ ปฏิบัติตามระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการรักษาพยาบาลและการส่งกลับในเวลาปกติ

๑ - ๓๒. การส่งกลับและการรักษาพยาบาลในยามสงคราม หรือในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ก. การส่งกลับ.

๑) หน่วยเสนารักษ์ ที่อยู่ข้างหน้าจะต้องรับผิดชอบในการส่งกลับคนไข้ของหน่วยเสนารักษ์ที่อยู่ข้างหน้าตามลำดับ โดยให้หน่วยรักษาพยาบาลซึ่งอยู่ข้างหน้าแจ้งความประสงค์หรือเสนอคำขอไปให้ทราบ

๒) หน่วยเหนือ มีหน้าที่กำหนดนโยบายส่งกลับให้แก่หน่วยรอง โดยให้ถือเกณฑ์นโยบายส่งกลับทั่วไป ดังนี้.-

ก) ที่พยาบาลกรม ไม่เกิน ๑๐ วัน

ข) ที่พยาบาลกองพล ไม่เกิน ๒๐ วัน

ค) หน่วยรักษาพยาบาลที่สนับสนุนระดับกองทัพ ไม่เกิน ๓๐ วัน

๓) แนวทางปฏิบัติและวิธีการส่งกลับ ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการรักษาพยาบาลและการส่งกลับในสนาม

ข. การรักษาพยาบาล

- ๑) ผบ.หน่วย เป็นผู้รับผิดชอบการรักษาพยาบาลในหน่วย หรือสายงานของตนตามลำดับ
- ๒) นายสิบพยาบาลกองร้อย รับผิดชอบในการปฐมพยาบาล เช่น ห้ามเลือด, ปิดปากแผล หรือแต่งบาดแผล, เข้าเฝือก, ป้องกันอาการคัน, ฉีดมอร์ฟีน, ทำป้ายการรักษาพยาบาลขั้นต้นให้แก่คนไข้ทุกคน
- ๓) ที่พยาบาลกองพัน รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลต่อจากนายสิบพยาบาลกองร้อย เพื่อการส่งกลับต่อไป
- ๔) ที่พยาบาลกรม รับผิดชอบในการรักษาพยาบาล เก็บรวบรวมและทำการคัดแยกคนไข้เพื่อการส่งกลับหรือคืนหน่วยต้นสังกัดโดยตรง
- ๕) ที่พยาบาลกองพล รับผิดชอบในการรักษาพยาบาล เพื่อส่งกลับหรือคืนหน่วยต้นสังกัดโดยตรง
- ๖) หน่วยรักษาพยาบาลที่สนับสนุนกองทัพภาค รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลเพื่อการส่งกลับ หรือส่งทหารที่หายจากการเจ็บป่วยผ่านหน่วยกำลังทดแทน
- ๗) หน่วยรักษาพยาบาลของ ทบ. รับผิดชอบการรักษาพยาบาล, ส่งคืนทหารที่หายจากการเจ็บป่วยผ่านหน่วยกำลังทดแทน หรือทหารที่หายดีแล้วไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ส่งคืนหน่วยต้นสังกัดปกติ เพื่อดำเนินการต่อไป
- ๘) รายละเอียดในการรักษาพยาบาล ปฏิบัติตามระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการรักษาพยาบาล และการส่งกลับในสนาม

๑ - ๓๓. บริการเวชกรรมป้องกัน

- ก. ผบ.หน่วยทหารทุกระดับชั้น มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผดุงและส่งเสริมสุขภาพของทหาร ทั้งร่างกายและจิตใจ การป้องกันโรคและอุบัติเหตุ ตลอดจนการตรวจคัดกรองและให้ทหารปฏิบัติตามคำสั่ง และระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการสุขภาพภายในเขตรับผิดชอบของหน่วย
- ข. ผบ.หน่วยเสนารักษ์ และ ผบ.หน่วยรักษาพยาบาลทุกระดับชั้น มีหน้าที่รับผิดชอบให้ข้อเสนอแนะ กำกับดูแลเกี่ยวกับกิจกรรมทางเวชกรรมป้องกันของหน่วย วางแผนอบรมการสุขศึกษาและสุขศาสตร์ส่วนบุคคลแก่ทหาร กำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สายแพทย์ในด้านเวชกรรมป้องกัน ตลอดจนรวบรวมรายงานการสุขภาพของหน่วย
- ค. เจ้าหน้าที่เวชกรรมป้องกัน มีหน้าที่เป็นผู้ช่วย ผบ.หน่วยเสนารักษ์ และ ผบ.หน่วยรักษาพยาบาล ในการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านเวชกรรมป้องกันแก่หน่วยตรวจ และรายงานการสุขภาพ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ต่อ ผบ.หน่วยเสนารักษ์ และ ผบ.หน่วยรักษาพยาบาลด้วย.

ง. หน่วยเวชกรรมป้องกันกองทัพบก มีหน้าที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติการทางเวชกรรมป้องกันแก่หน่วยในสนาม ในกรณีเกินขีดความสามารถของหน่วยทหารนั้น ๆ

จ. โรงพยาบาลทหารในพื้นที่ปฏิบัติการ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนทางด้านเวชการป้องกันแก่หน่วยทหารที่ออกปฏิบัติราชการสนามในพื้นที่รับผิดชอบด้วย.

๑ - ๓๔. บริการทันตกรรม

ก. ผบ.หน่วยทุกระดับชั้น เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้มีการรักษาดูแลทางทันตกรรมให้แก่กำลังพลของหน่วย ทันตกรรมและเจ้าหน้าที่ทันตกรรมที่อยู่ประจำหน่วย รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลทันตกรรมเท่าที่สามารถกระทำได้ ถ้ามีคนไข้มากหรือเกินขีดความสามารถให้ขอความช่วยเหลือจากหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

ข. ในยามสงคราม จะจัดหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ และกระจายกำลังให้เหมาะสมเพื่อให้กำลังพลที่ไปรับการรักษาทางทันตกรรมเคลื่อนที่ไปข้างหลังระยะสั้นที่สุด บริการทันตกรรมจะจัดให้มีขึ้นในพื้นที่ที่มีกำลังทหารอยู่หนาแน่น จัดให้มีทั้งทันตกรรมคลินิก และทันตกรรมประดิษฐ์

๑ - ๓๕. บริการชันสูตรโรค

สถาบันพยาธิวิทยา มีหน้าที่ตรวจค้น, วิจัย และชันสูตร เพื่อหาสมุ่ฐานของโรคจากความผิดปกติของอวัยวะ, ชิ้นส่วนของอวัยวะ, โลหิต, ของเหลว และสิ่งขับถ่ายทั้งปวงของร่างกาย สามารถจัดเจ้าหน้าที่ชำนาญงานไปช่วยเหลือสนับสนุนหน่วยรักษาพยาบาลได้ตามความจำเป็น

๑ - ๓๕. การบริการโลหิต

กองวิทยาศาสตร์การแพทย์ สถาบันพยาธิวิทยา มีหน้าที่จัดหา เก็บรักษาและแจกจ่ายเลือดเพื่อการรักษาพยาบาลแก่หน่วยรักษาพยาบาลของกองทัพบก โรงพยาบาลต่าง ๆ ของกองทัพบกจะสะสมเลือดได้ตามระดับการสะสมที่กองทัพบกกำหนด.

๑ - ๓๖. บริการโรคจิตประสาท

ก. ผบ.มว.เสนารักษ์ รับผิดชอบในการแยกผู้ที่มีสภาพจิตผิดปกติ เพื่อทำการส่งกลับ.

ข. ผบ.ร้อยเสนารักษ์ รับผิดชอบในการควบคุมคัดแยก ให้มีการรักษาคนไข้ทางโรคจิตประสาท ณ ที่นั้น หรือส่งกลับตามความจำเป็น.

ค. ผบ.พันเสนารักษ์ รับผิดชอบจัดตั้งที่คัดเลือกคนไข้โรคจิตประสาท และให้การรักษาหรือส่งกลับตามความจำเป็น.

ง. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสนาม รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลตามขีดความสามารถ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเคยผ่านการฝึกอบรมเป็นพิเศษในการดูแลคนไข้ทางโรคจิตประสาทมาแล้ว และจัดให้มีสิ่งอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลอย่างเพียงพอ.

จ. หลักในการปฏิบัติ ต้องให้การรักษาพยาบาลให้ใกล้เคียงหน่วยต้นสังกัดของคนไข้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในกรณีจำเป็นต้องใช้จิตแพทย์ ให้ดำเนินการขอจิตแพทย์ไปทำการรักษาให้ การพิจารณาส่งคืนคนไข้ที่หายแล้ว ให้พิจารณาว่าจะส่งคืนไปทำหน้าที่เดิมหรือไปทำหน้าที่อื่น.

๑ - ๓๗. บริการที่ตรวจโรคและที่ปฐมพยาบาล

เป็นบริการแพทย์ประจำหน่วยในค่ายพัก หรือในที่พักแรมในสนาม เปิดดำเนินการที่ตรวจโรคเพื่อทำการรักษาพยาบาลในขั้นต้นตามความจำเป็น.

๑ - ๓๘. บริการตรวจสุขภาพทหาร

เมื่อหน่วยทหารอยู่ในระยะพักปฏิบัติการ ให้มีตรวจร่างกายทั่วไปรวมทั้งสุขภาพจิตสุขภาพทันตอนามัย และสุขศาสตร์ส่วนบุคคลด้วย การตรวจร่างกายทหารในยามปกติ ให้ดำเนินการตามห้วงระยะเวลาที่กองทัพบกกำหนด.

ตอนที่ 7 การบริการอื่น ๆ

๑ - ๓๙. กล่าวทั่วไป

การบริการอื่น ๆ เป็นงานกึ่งหนึ่งของการส่งกำลังบำรุง ซึ่งเป็นการบริการแก่หน่วย และ/หรือ กำลังพล นอกเหนือจากการบริการทางการแพทย์ การบริการอื่น ๆ จะประกอบไปด้วย การก่อสร้างและซ่อมแซมทั้งในที่ตั้งปกติและในสนาม การก่อสร้างหิรัญมัยการสาธารณูปโภค การดับเพลิง การที่ฝึก การประปา การป้องกัน คสร. การทำลายล้างวัตถุระเบิด การพราง เป็นต้น.

๑ - ๔๐. การก่อสร้างและซ่อมแซมในสนาม

เป็นความรับผิดชอบของหน่วยทหารช่างสนาม และหน่วยทหารช่างก่อสร้าง ทำการก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ตลอดจนถึงเส้นทางคมนาคม เฉพาะงานก่อสร้างเพื่อสนับสนุนหน่วยที่ออกปฏิบัติงานในสนามเท่านั้น การก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างเพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาชนบท จะกระทำตามนโยบายของหน่วยเหนือเท่านั้น หน่วยทหารช่างก่อสร้างอาจก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในยามปกติได้ก็ต่อเมื่อกองทัพบกสั่ง และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในยามสงคราม การก่อสร้างของหน่วยทหารช่างสนาม และหน่วยทหารช่างก่อสร้าง มักจะกระทำเพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการรบ และกิจการช่วยรบ.

๑ - ๔๑. การก่อสร้างและซ่อมแซมในที่ตั้งปกติ

เป็นความรับผิดชอบของกรมยุทธโยธาทหารบก การดำเนินการส่วนใหญ่แล้วเป็นการจ้าง โดยมีเจ้าหน้าที่ของกรมยุทธโยธาทหารบกเป็นผู้ควบคุมงาน อย่างไรก็ตาม หากหน่วยต่าง ๆ ของ ทบ.มีความประสงค์จะรับงานก่อสร้างในหน่วยไปดำเนินการเองก็ย่อมทำได้ โดยปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายการดำเนินการจ้างเหมาก่อสร้างของ ทบ. การก่อสร้างและซ่อมแซมในยามสงคราม คงดำเนินการเช่นเดียวกับในยามปกติ การก่อสร้างใด ๆ ที่จะมอบให้ ยย.ทบ.หรือ กช.ดำเนินการ คงเป็นไปตามนโยบายของ บช.กบ.ทบ.

๑ - ๔๒. การก่อสร้างหิรัญมัย

เป็นความรับผิดชอบของ ยย.ทบ. ซึ่งรับผิดชอบในการสำรวจ, ตรวจสอบ, ควบคุมทะเบียนประวัติที่ดิน อาคาร, สิ่งปลูกสร้าง และทางที่เป็นกรรมสิทธิ์ของ ทบ.และยังรับผิดชอบในการจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการทหาร โดยมีกองที่ดิน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ การจัดหา

อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในกิจการทหารยามสงคราม เป็นไปตามนโยบายของหน่วยเหนือ โดยมีนายทหาร ฝ่ายยุทธโยธาประจำ บช.กบ.ทบ.เป็นฝ่ายอำนวยความสะดวก.

๑ - ๔๓. การสาธารณูปโภค

เป็นความรับผิดชอบของ ยย.ทบ. ได้แก่ การไฟฟ้า, การประปา, การทำ-ความเย็น, การระบาย สิ่งโสโครก และการสุขาภิบาล เป็นต้น งานที่ดำเนินการ ได้แก่การติดตั้ง การใช้งาน และการซ่อมแซม สิ่งสาธารณูปโภคดังกล่าวในยามปกติ ในยามสงครามคงดำเนินการติดตั้ง ใช้งาน และซ่อมแซมสิ่ง สาธารณูปโภคเฉพาะที่เป็นที่ตั้งประจำในพื้นที่เขตหลัง เช่น โรงพยาบาลทั่วไป บก.ทบ.สนาม กอง สาธารณูปโภค ยย.ทบ.อาจจัดเจ้าหน้าที่เป็นชุดปฏิบัติงานประจำอยู่ ณ สถานที่ตั้งต่าง ๆ ตามความ จำเป็น การติดตั้งและการซ่อมแซมขนาดใหญ่ มักจะเป็นการจ้างเหมาโดยอยู่ในความควบคุมของ เจ้าหน้าที่ ยย.ทบ.

๑ - ๔๔. การดับเพลิง

เป็นความรับผิดชอบของ วศ.ทบ. ซึ่งจะดำเนินการในเรื่องการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ดับเพลิง เว้น รถดับเพลิงและอุปกรณ์ประจำรถดับเพลิง การดับเพลิงและการป้องกันอัคคีภัยอยู่ในความรับผิดชอบ ของ ผบ.หน่วยทหารทุกระดับ.

๑ - ๔๕. การที่พักร

เป็นความรับผิดชอบของ ยย.ทบ.ในการจัดหาที่พักสำหรับหน่วยทหาร ตลอดจนการก่อสร้างที่ พักชั่วคราวสำหรับหน่วยทหารทั้งในยามปกติ และยามที่หน่วยออกปฏิบัติการในสนาม การจัดหาที่พัก โดยการเกณฑ์ในยามสงคราม หรือในสถานการณ์ฉุกเฉิน ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ จทบ.หรือ มทบ.เจ้าของ พื้นที่ดำเนินการให้ตามกฎหมาย.

๑ - ๔๖. การประปา

เป็นความรับผิดชอบของ ยย.ทบ.ในการดำเนินการจัดหาและแจกจ่ายน้ำประปาให้แก่ที่ตั้งปกติ ของหน่วยทหาร ในยามสงคราม ยย.ทบ.อาจได้รับมอบให้ดำเนินงานประปาในสถานที่ตั้งประจำ เช่น โรงพยาบาลทั่วไป บก.ทบ.สนามในพื้นที่ส่วนหลัง ตามนโยบายของ บช.กบ.ทบ.

๑ - ๔๗. การป้องกัน คชร.

เป็นความรับผิดชอบของ วศ.ทบ. ในการดำเนินการสำรวจพื้นที่เป็นพิษ, การทำลายล้างพื้นที่เป็นพิษ, การตั้งสถานีทำลายล้างพิษกำลังพลเป็นบุคคล วศ.ทบ. จะจัดตั้งเจ้าหน้าที่ชุดพิเศษชุดวิทยาศาสตร์ ขึ้นปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยกำลังรบในด้านการป้องกัน คชร. หรือแบ่งมอบให้เป็นหน้าที่ของ ร้อย วศ. สนับสนุนโดยตรง ชุด วศ. หรือ ร้อย วศ. นี้ จะขึ้นอยู่กับหน่วยทหารระดับกองพลขึ้นไป แต่ วศ.ทบ. เป็นผู้ควบคุมทางเทคนิคอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

๑ - ๔๘. การทำลายล้างวัตถุระเบิด

เป็นความรับผิดชอบของ สพ.ทบ. ในยามปกติชุดทำลายล้างวัตถุระเบิดในกองทัพภาค หรือที่ประจำอยู่ที่ส่วนกลาง เป็นหน่วยปฏิบัติการตามคำสั่ง ในยามสงครามชุดทำลายล้างวัตถุระเบิด จะประจำอยู่กับ บช.กบ.ทบ. มีหน้าที่ปฏิบัติการในพื้นที่ส่วนหลังในบางกรณี กองโรงงานวัตถุระเบิด อาจจัดเจ้าหน้าที่ที่สั่งให้ทำงานไปปฏิบัติงานเฉพาะก็ได้.

๑ - ๔๙. การพราง

เป็นความรับผิดชอบของ กช. ในการส่งกำลังวัสดุพราง และช่วยเหลือแนะนำหน่วยต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคนิคการพราง ผู้บังคับหน่วยทหารทุกระดับ รับผิดชอบในการพรางหน่วยของตน การพรางโดยอาศัยลักษณะภูมิประเทศให้เป็นประโยชน์ในการพรางมากที่สุดย่อมดีกว่าการพรางด้วยวัสดุพราง.